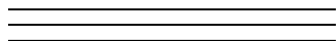

سورة الاحزاب

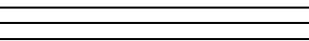
کتاب الباه
(پیرامون مسایل جنسی بایدها و نبایدها)

تألیف:

ابوبکر محمدبن زکریا بن یحیی رازی

به مناسبت بنای آرامگاه و تأسیس بنیاد رازی

سرتنانه

رازى، محمد بن زكریا، ۲۵۱ - ۳۱۳ ق.	:	سرتنانه
Razi, AbuBakr Muhammad ibn Zakarziy	:	عنوان قراردادی
کتاب‌اللباه و منافعہ و مضارکة فارسی	:	عنوان و نام پندآور
کتاب الباه (بیزامون مسائل جنسی، بادها و تبادها) تالیف ابوبکر محمد بن زکریا بن یحیی رازی؛ مترجم مهدی دانشیار.	:	مشخصات نشر
تهران: دانشگاه تهران ایران، ۱۴۰۱.	:	مشخصات ظاهری
۶۷ ص، ۱۴/۵×۲۱/۵ متر.	:	شابک
978-622-316-260-2	:	و منسبت فهرست نویسی
فیبا	:	یادداشت
عنوان دیگر: ترجمه کتاب باه محمد بن زکریای رازی.	:	یادداشت
کتابنامه	:	عنوان دیگر
ترجمه کتاب باه محمد بن زکریای رازی.	:	موضوع
امور جنسی -- متون قدیمی تا قرن ۱۴	:	
Sex (Psychology) -- Early works to 20th century	:	شابکه افزوده
دانشیار، مهدی، ۱۲۵۶ -، مترجم	:	رده بندی کنگره
RC۵۵۶	:	رده بندی دیویی
۶۱۶/۶۹	:	شماره کتابشناسی ملی
۹۰۵۱۵۴۱	:	اطلاعات رکورد کتابشناسی
فیبا	:	

به مناسبت بنای آرامگاه و تأسیس بنیاد رازی

شناسنامه کتاب

نام کتاب:	ترجمه کتاب الباه محمد بن زکریای رازی
مترجم:	مهدی دانشیار
صفحه آرائی:	عطیه زیوار
طراحی جلد:	امیرحسین دانشیار
ویراستار:	حسین اسلامی راد
ناشر:	دانشیاران ایران
مدیریت انتشارات:	مهدی دانشیار
مدیر داخلی انتشارات:	امیر عباس دانشیار
نوبت چاپ:	اول/۱۴۰۱
قیمت:	۶۰۰۰۰۰ ریال
شمارگان:	۱۰۰۰ نسخه
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۳۱۶-۲۶۰-۲

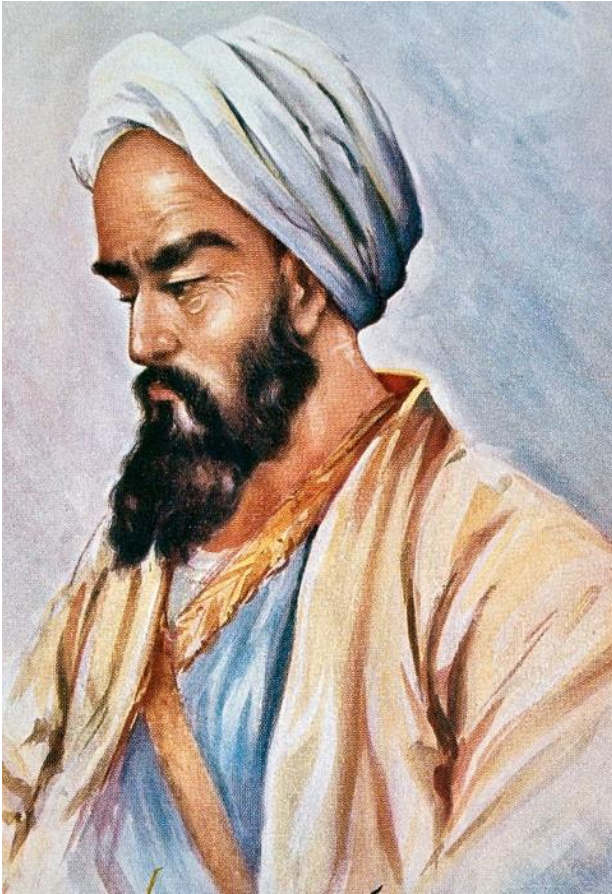
مرکز پخش: نشانی: تهران، میدان بهارستان، خیابان مجاهدین اسلام، جنب روزنامه جمهوری، پ ۳۱۱

تلفن ۰۹۱۲۴۸۹۷۳۵۰ - ۰۲۱-۳۶۸۳۱۵۲۵

تقدیم:

این ترجمه را به یاد محمد بن زکریای رازی علیه الرحمه به استادان
ارجمندم دکتر مهدی محقق، رازی شناس و رازی پژوه بزرگ معاصر، و دکتر
احسان مقدس احیاگر آثار رازی تقدیم می دارم.

مترجم

(حکیم محمد بن زکریای رازی)
(متولد: ۲۵۱ق - وفات: ۳۱۳ق، آرامگاه: امامزاده شعیب، فیروزآباد -
شهری)

فهرست فصول

- زندگی نامه محمد بن زکریای رازی: ۹
- رساله باه..... ۲۱
- محمد بن زکریای بن یحیی رازی صیرفی ۲۱
- فصل اول: در بیان مضرات متولده از اسراف در باه..... ۲۳
- فصل دوم: در بیان توجه به ضررهای حاصله از افراط در جماع قبل از آنکه این زیانها
شدید گردند. ۲۷
- فصل سوم: در احوال واوقاتی که در آن جماع خوب است و یا بد..... ۳۳
- فصل چهارم: منافی که در انجام عمل جماع به انسان می رسد ۳۵
- فصل پنجم: موارد و دلایلی که موجبات ضعف قوه باه یا سبب از بین رفتن آن می شود
..... ۳۷
- فصل ششم: در تولید اسپرم و تکثیر و گرم کردن آن تا جایی که مفید جهت زیاد شدن
قوه در عمل جماع باشد ۴۳
- فصل هفتم: در ذکر اغذیه و ادویه ای که موجب زیاد شدن اسپرم و محرک قوه باه است
..... ۴۷
- فصل هشتم: در ادویه مرکبه نافع در تولید اسپرم و تهیج آن و شرح و تفصیل آن... ۵۱
- فصل نهم: در شیافها و حقنه(تنقیه)هایی که مهیج باه می باشد..... ۵۵
- فصل دهم: در مالیدنی هایی که منجر به نعوظ میشود و مشدده آلت است..... ۵۷
- فصل یازدهم: در اطعمه معین بر توانایی جنسی وباه..... ۶۱
- فصل دوازدهم: کارهایی که انجام آن در جماع خوب و کارهایی که انجام آن بد است:
..... ۶۳
- فصل سیزدهم: در ادویه و داروهایی که عامل مضيقه و لذت فراوان و گرمی و بزرگی
آلت می شود..... ۶۵

زندگی نامه محمد بن زکریای رازی:

حکیم رازی نامش محمد و نام پدرش زکریا و جدش یحیی بوده و کنیه اش ابو بکر است^۱

ابو بکر لقبی بود که سلاطین به دانشمندانی که در زمینه های مختلف علوم به کمال رسیده بودند عطا می کردند^۲

مورخان شرقی در کتابهایشان او را محمد بن زکریای رازی خوانده اند اما اروپاییان و مورخان غربی از او به نام های رازس و الرازی یاد می کنند^۳.

به نقل از ابوریحان بیرونی وی در شعبان سال ۲۵۱ هجری قمری چهار سال قبل از میلاد مسعود منجی عالم بشریت مهدی موعود (عج) در زمان امامت امام حسن عسکری علیه السلام در شهرری متولد شد.

شهرری در دوران تولد محمد بن زکریا وضعیت خاصی داشت حضور حضرت عبدالعظیم علیه السلام نائب امام هادی و امام حسن عسکری علیهما السلام در این سرزمین چهره فرهنگی شهر کهن را به سوی مذهب شیعه امامیه که از مخالفان حکومت عباسی و فرقه ضاله اسماعیلی بود سوق داده بود و شهر رنگ شیعه اثنی عشریه به خود گرفته بود.^۴

^۱-(کتاب فهرست کتب رازی / تألیف ابوریحان بیرونی).

^۲(علم در عصر سامانی / دکتر احسان ذنون الثامری).

^۳محمد بن زکریای رازی / محمود نجم آبادی

^۴(دانشنامه ری / تألیف محمدی ریشه‌ری).

حضرت عبدالعظیم یک سال بعد از تولد محمد در این سرزمین رحلت یا به شهادت رسیده و در همین شهر مدفون شده بود.

محمد دوران جوانی خود را در دامان حوزه غنی شیعه که تحت زعامت امامان معصوم شیعه و شاگردانشان اداره می‌شد تربیت شد و یکی از فقهای زمان خود محسوب می‌شد.

به طوری که ابوالمعالی علوی بلخی^۱ وقتی از رازی نام می‌برد با عنوان امام محمد زکریای رازی نام می‌برد^۲ و این نشان از فقاقت محمد بن زکریای رازی که لفظ امام را در اول نام وی آورده است

از محمد بن زکریای رازی کتب فراوانی در زمینه اصول عقاید شیعه امامیه بر جای مانده است که از اعتقادات شیعه امامیه در مقابل شیعه اسماعیلی و زندیقان مانوی و معتزلیان و اشاعره سنی مذهب دفاع نموده است که اهم آنها رساله‌ای در توحید والهیات با عنوان «فی ان للانسان خالقا متقیما حکیما» و رساله‌ای در رد عقاید سیسن مانوی در مردود دانستن ثنویت و رساله‌هایی در اثبات امامت معصومین با عنوان «النقض علی الکیال فی الامامه» و کتاب «الامام والمأموم المحقین» و «فی آثار الامام الفاضل المعصوم» از وی بر جای مانده و رساله‌ای در اثبات معاد با عنوان «رساله الی علی بن شهید البلخی فی تثبیت المعاد» و رساله‌ای با عنوان «فی ان النفس لیس بجسم» در مورد جدا بودن روح از جسم نگاشته است.^۳

سلسله نوشته‌های حکیم محمد بن زکریای رازی نشان از آن دارد که در اصول عقاید امامیه از صاحب نظران زمان خود محسوب می‌شده و با حکمتی منحصر به

^۱. نسخه وحید قریشی در شهر لاهور

^۲. (کتاب بیان الادیان صفحه ۲۵ تصحیح دکتر دانشپژوه چاپ ۱۳۶۷)

^۳. الفهرست ابن ندیم و الذریعه فی تصانیف الشیعه / شیخ آقا بزرگ تهرانی

فرد که اقتباس از مللی چون یونان هم نبوده و بیشتر ریشه در افکار جابربن حیان داشته از این عقاید دفاع می‌نموده است ملاحظه اسماعیلی هم با توجه به شخصیت علمی و فقهی و حکمی رازی همان طور که امام منتظر را جعل نمودند کتبی را هم جعل کرده و به نام رازی منتشر نمودند تا موجبات ترور شخصیت وی را فراهم آورند که از جمله این کتابها می‌توان به کتاب «نقض الادیان» و «مخاریق الانبیاء» را نام برد که ناگفته پیداست با توجه به سایر کتب رازی در زمینه اصول عقاید این نسبت دادن بچه گانه و خارج از عقل سلیم می‌باشد.

ابن ندیم درباره کتاب نسبت داده دشمنان رازی بدو در رد انبیاء عنوان کامل آن را چنین ذکر می‌کند:

کتاب فیما یرد به اظهار ما یدعی من عیوب الانبیاء (کتابی در رد اظهار کسانیی که از انبیاء عیب جویی کرده‌اند) و این درست بر خلاف نسبت ناروای است که به رازی داده‌اند.

ابن ابی اصیبه هم در کتاب عیوب الانبیاء و کتاب مخاریق الانبیاء را نوشته دشمنان رازی دانسته و اشاره می‌کند که شأن رازی بسیار بالاتر از این مسائل است.^۱ محمدبن زکریای رازی در منش اخلاقیش بنا به گفته خاص وعام در زمره علمایی بود که بسیار خوش خو و مردم دار بود و در طبابت بسیار رئوف و مهر پیشه بود و بر خلاف سایر اطباء که در دربارها و قصرها زندگی می‌کردند زندگی زاهدانه و بی تجملی داشت و بنا به گفته خود خانه‌اش مریض خانه بود و با مردم کوچه و بازار هم‌نشین بود به حدی که این عالم و فقیه را صوفیه به خود متصل می‌کنند و از وی به عنوان ولی خدا و انسان پاک باز نام می‌برند به طوری که صاحب کتب «حزینة الصفیاء» غلام سرور هندی از اکابر صوفیه زمان رازی تاریخ وفات وی را به شعر این چنین می‌گوید:

۱. خدمات نتقابل اسلام و ایران / تالیف علامه مرتضی مطهری

چون شد از دنیا بردوس برین حضرت بوکر رازی اهل راز

وصل او بوکر محبوب حبیب است هم صوفی کامل پاکباز

محمد بن زکریای رازی علاوه بر علوم دینی به سایر علوم نیز همت گماشت و سرآمد علوم مختلف در دوران خود و همه دورانها شد وی با روحیه‌ای اجتهادی و تجربه‌گرا به علوم می‌نگریست و تفکیکی خاص را بین علوم قائل بود در علوم نظری چون فلسفه با روشی منطقی اسقرائی پیش می‌رفت و فلسفه‌ای خاص خودش را ارایه داد که با فلسفه یونانی و مشایی و قیاسی متفاوت بود و بیشتر جنبه اشراقی و همچون سهروردی و ملاصدرا و میر داماد ریشه در حکمت خسروانی ایران باستان و نگرش افلاطونی داشت و در علوم تجربی و طب منطق هم استقرایی و آزمایش علمی را پیشه خود ساخت.^۱

طبق گفته ابن ندیم در الفهرست یا مجریطی در کتاب «رتبه الحکیم»^۲ حکیم رازی تحت تاثیر جابر بن حیان که از یاران خاص امام صادق علیه السلام محسوب می‌شدند به علم کیمیا پرداخت ولی در رویکردی خاص به علم کیمیا این علم را از حالت‌های رمز گونه به حالت علمی و آزمایشی سوق داد و به دسته بندی کردن مواد و ترکیب آنها و تجزیه آنها پرداخت و شرح مفصلی از این آزمایشات را در کتب خود بیان کرد که از جمله کتاب‌هایی چون «المدخل التعلیمی»^۳ و «سر الاسرار»^۴ از جمله این کتب است رازی تحصیل علم شیمی را قبل از طب شروع کرد و کشفیات

۱. کتاب حکیم رازی / پرویز ادکایی

۲. شماره مدرک کتابخانه مجلس: ۱۰۰۸۰۳۸

۳. ترجمه حسنعلی شبیبانی

۴. ترجمه حسنعلی شبیبانی

زیادی در این رشته از وی به یادگار مانده است که وی را شهره آفاق کرده است از جمله کشف الکل که در جریان یک مسأله فقهی که چرا وقتی شراب حرارت می‌بیند پاک می‌شود چه چیز از آن جدا می‌شود که موجبات پاک شدن را فراهم می‌کند شراب را تقطیر کرد و ماده‌ای که از آن جدا می‌شود و موجب تطهیر آن می‌شود را جدا کرد و نام آن را الغول که این نام متأثر از آیه‌ای از قرآن در سوره مبارکه صافات است که در بهشت شرابی به بهشتیان داده می‌شود خالی از غول نام نهاد.^۱

و بعدها متوجه شد در جریان ضد عفونی کردن زخم‌ها می‌توان از آن استفاده کرد و اولین کاربرد طبی آن را پیشنهاد نمود وی از تاثیرات محیط قلبیایی بر کانه پیلت، اسید سولفوریک را تهیه کرد و با داشتن آن سایر اسیدها را به وجود آورد از تاثیر آب آهک بر نشادر اسید کلریدریک را کشف کرد. با اثر دادن سرکه با مس استات مس تهیه و در درمان زخمها بعدها از آن بهره برد از سوزاندن زرنیخ، اکسید آرسنیک یا مرگ موش فراهم آورد.

اولین بار اسید سیتریک را کشف کرد او نخستین پزشک است که داروهای سمی الکلوئیدی ساخت و از آن برای درمان بیمارانش بهره برد.^۲

حکیم رازی به دلایلی در جوانی به سوی بغداد رهسپار شد که شاید جنبه علمی و مذهبی داشته است چون حکیم محمد بن زکریا در زمان غیبت صغرای امام عصر ارواحنا له الفدا^۳ می‌زیسته و با توجه به سبقه مذهبی و امامیه‌اش به طور حتم با نواب خاصه حضرت در بغداد ملاقات داشته و حتی عده‌ای باریابی به ناحیه مقدسه را منظور رازی از این سفر می‌دانند.^۳

^۱(ویژه نامه رازی / دکتر جعفر آقایانی جاووشی)

^۲(ترجمه کتاب سرالاسرار / حسنعلی شیبانی)

^۳(حکیم رازی / دکتر پرویز اذکائی).

به هر حال حکیم رازی چندین سال در این شهر زندگی کرد و به گفته بعضی مورخان ممکن است در همین شهر تحصیل علم طب را شروع کرده باشد یا اینکه در زادگاهش ری شروع کرده و در بغداد به آن افزوده است به هر حال حضور محمد در بغداد و اشتغال وی به طب منجر شد که زود در این علم در این شهر زبان زد شود و پیشنهاد تأسیس بیمارستانی در بغداد که بعدها به بیمارستان عضدی معروف شد داده شود گروهی از مورخین اذعان دارند که رازی قبل از عظمت به بغداد بیمارستانی هم در ری بنیان کرده بود و بیمارستان بغداد دومین بیمارستان تأسیسی توسط رازی است.

رازی از جمله پزشکانی است که پاره‌ای از عقاید وی در درمان طب امروزی نیز به کار می‌رود، مخصوصاً در درمان بیماری با مایعات و غذا پزشکان و اطبا در زمینه طب در قرن‌های متمادی از نوشته‌ها و تجربیات رازی بهره‌ها بردند و می‌برند. حکیم فرزانه ابو علی سینا در نوشتن کتاب قانون از کتاب الحاوی و سایر کتب رازی بهره‌های فراوان برده است.^۱

وی در زمره اولین پزشکان بالینی بوده و جزو اولین‌ها بوده که آزمایش را وارد طب نموده و از مواد شیمیایی در درمان استفاده نموده است رازی اولین پزشک است که آبله و سرخک را از هم تمیز داده و روش تشخیص و درمان و علت آن را بررسی کرده است.

اولین پزشک است که استفاده از پنبه و الکل را در طب باب کرد و درمان با غذا را بهترین راه درمان تشخیص و به آن عمل نمود و بعد از آن استفاده از داروهای مفرد و ترکیبی و در نهایت جراحی را تجویز می‌نموده است.

محمد بن زکریای رازی در سال ۳۱۳ هجری قمری بعد از ۶۲ سال مجاهدت علمی در زادگاهش شهرری دار فانی را وداع کرد و در همین شهر به خاک سپرده شد

بنا به گفته استاد کریمان پیر کاوشگر ری و استاد محیط طباطبایی در کنار بیمارستانش در روستای فیروزآباد واقع در منطقه قلعه نو به خاک سپرده شد.^۱

حکیم متاله محمد بن زکریای رازی از علما و فقهای مذهب شیعه امامیه و مدافعان ولایت علوی در برابر ملحدان اسماعیلی و زندیقان مانوی بود.

■ اساتید رازی:

از جمله اساتیدی که در بغداد رازی در جلسه درس وی حاضر می‌شده و احترام وی را تا آخر عمر شریفش در ذمه داشت فقیه شیعی امامیه ابوزید بلخی بود که کوشش زیادی در به وجود آوردن حکمت اسلامی نمود و کتاب‌هایی چون شرایع الادیان، الابانه عن کمال الدین، عصمه الانبیا، الابانه عن علل الدیانه از وی به ثبت رسیده است و حکیم رازی با آنکه اهل مناظره علمی بوده و در انتقاد علمی حدود محدودی نمی‌شناخته که در کتاب شکوک علی جالینوس به آن اشاره میکند که هیچ انسانی معصوم از خطا نیست مگر پیامبران برگزیده خدا، هیچ ایراد و انتقادی به ابوزید در حکمتش وارد نمی‌کند^۲

■ مصاحبان رازی:

از جمله مصاحبان رازی می‌توان از ابو الحسن علی بن حسین مسعودی بغدادی عالم بزرگ شیعه مذهب عراق نام برد که از تبار صحابی مخلص امیر المومنین علی بن ابیطالب علیه السلام و دانشمندی دین شناس بوده، وی در اجتهاد و علم آنقدر با لا بوده که جرج سارتن عصر بعد رازی را به نام وی عصر مسعودی می‌نامد مسعودی هم در بغداد و هم در ری مصاحب امام محمد بن زکریا بوده و در

^۱ آثار برجای مانده از شهری قدیم / دکتر حسین کریمان

^۲ حکیم رازی / دکتر پرویز ادکائی

باب مسائل علمی فقهی و حکمی مباحث مبسوطی با وی داشته است به طوری که ابن ابی اصیبه رساله‌ای به عنوان «کلام جری بین الرازی و بین المسعودی فی حدوث العالم» را در فهرست آثار رازی برشمرده است.

از جمله مصاحبان رازی می‌توان از احمد بن محمد برقی از برجستگان اعظام دانشمندان و علمای شیعه در سده سوم هجری نام برد و محدثی است که از حضرت عبدالعظیم علیه السلام روایت می‌کند و وی صاحب کتاب «التبیان»، «رجال» و محاسن بوده و از دانشمندان علوم حدیث در قرن سوم محسوب می‌شده است.^۱

رازی در همه کتب خود با پیروی از روش شیعیان با عبارت «الحمد لله كما هو اهله و مستحقه و صلواته علی خیر خلقه محمد و آله و عترته» سخنش را تمام می‌کند که قسمت اول این عبارت تا و مستحقه حدیثی از امام جعفر بن محمد الصادق علیه السلام است و در ادامه می‌آورده است «والحمد لله رب العالمین و صلواته علی سید المرسلین محمد و آله...» و می‌دانیم که به کار بردن چنین تعبیراتی از خصائص نویسندگان شیعه است.^۲

از بزرگان شیعه متاخر نیز مرحوم علامه شیخ آقا بزرگ تهرانی در کتاب الذریعه الی تصانیف الشیعه، رازی را در شمار مؤلفان شیعه دانسته و از کتب او در عداد آثار شیعه یاد کرده است. گواه نظر شیخ آقا بزرگ وابستگی محکمی است میان وی و ابو محمد اطروش شیعی فرماندار بزرگ دیلمیان معروف به ناصر کبیر که نسبتش به امام علی علیه السلام می‌رسیده و جد مادری سید مرتضی علم الهدی بوده می‌باشد و برای او کتابی در حکمت با عنوان کتاب الداعی الاطروش فی الحکمه نگاشته است.

^۱ (حکیم رازی/دکتر پرویز اذکائی)

^۲ (مجموعه تصنیفات رازی/ دکتر احسان مقدس)

■ معارضان رازی

معارضین فلسفی حکیم متاله ری اکثرا از متکلمان معتزلی مذهب یا اسماعیلی یا زندیقان مانوی بودند که در سدد نقض کتب الهیات وی در آمده‌اند از جمله ابو القاسم بلخی در کتاب «عیون المسائل» و «المقالات» یا شهید بلخی، ابوعلی بن خلاد معتزلی، ابوبکر حسین ابن تمار دهری و یاسین مانوی که حکیم رازی به شدت در مناظراتی عقاید آنها در باره ثنویت را مورد نقد قرار می‌دهد.^۱

البته دکتر مهدی محقق در کتاب فیلسوف ری در نشان دادن چهره فلسفی رازی و زدودن عقاید الحادی وی بسیار خوب و مستند سخن گفته و کتاب ایشان به عنوان کتاب سال جمهوری اسلامی معرفی شد، ولی عجیب آنکه بعضی از فضلاء معاصر با دستاویز قرار دادن کتب جعلی منسوب به رازی در انکار نبوت و با استناد به اینکه رازی در الهیات خود قائل به قدمای خمسه است بدون در نظر گرفتن سایر کتب رازی که در اثبات اصول عقاید و مناظره با زندیقان و مانویان است رازی را فردی دین ستیز و لامذهب و مانوی و زروانی معرفی می‌کنند و عقاید خود را به رازی منسوب کرده خود را رازیست می‌نامند و وی را سر آمد ماده‌گرایان ایران و تنها فیلسوف ایران معرفی می‌کنند و چهره خود را در رازی باز سازی می‌کنند.

و سایر فلاسفه و علما و مذهبیان را به خشک مغزی و جمود و نفهمی متهم می‌کنند و تنها خود و رازی خود ساخته خود را نماد ابهت و فرهنگ ایران زمین می‌نامند و جالب آن که مذهب امامیه شیعه را شاخه‌ای از دین مانوی دانسته و بزرگان و علمای برجسته آن را متأثر از مانویت و دهری معرفی می‌کنند.

مسئله این دگر اندیشان خود رازی نیست بلکه اعتقاد دارند که مذهب رازی به طور مسلم همان شیعه اثنی عشریه است ولی اینها شیعه اثنی عشریه را شاخه‌ای از کیش مانوی وماندایی می‌دانند!!! به طوری که در معرفی مصاحبان رازی چون ابن

۱. حکیم رازی / دکتر پرویز ادکائی

مسعود و برقی مستقیم به تحت تاثیر قرار گرفتشان از حکمت مانوی اشاره می‌کنند.

گرچه کتاب حکیم رازی کتابی مستند است ولی نویسنده فاضل آن نظرات شخصی خود را به شدت در آن تحمیل کرده و واقعیت را بر عکس جلوه داده و با انکا به نظرات خود گاهی به طور قطع مسایلی را به به افرادی در طول تاریخ نسبت می‌دهد و این را نظری اجتهادی می‌نامد!!! جالب است گاهی خود نویسنده در پاره‌ای از نظریات خود دچار تعجب می‌شود مثلاً جایی که از مناظره رازی یا سیسن مانوی سخن می‌گوید آخر جمله خودیک علامت تعجب می‌گذارد. چرا که این نشان از مانوی نبودن رازیست نه مانوی بودن آن، خود نویسنده در اینجا از ادعای خود که قائل به مانوی بودن رازی است تعجب می‌کند و گاهی دچار حیرت می‌شود که چرا رازی احترام فردی چون ابو زید بلخی شیعی مذهب را داشته و اصلاً از وی انتقاد نکرده است و در عوض رازی، هرچه فحش و بد بیراه که به زبانش می‌آید و در شأن قلم نیست از قول رازی نثار وی و هم‌فکران وی کرده و به استهزای کتب علمی و فقهی آنها می‌پردازد.

در صورتی که رازی با ابوزید ارتباط عمیقی داشته به طوری که در باره علت زکام عارض شده بر ابوزید در فصل بهار و به علت استشمام بوی گل رساله‌ای می‌نگارد. برای بالا بردن شأن رازی به فلاسفه و حکمایی چون ابن سینا و فارابی و... اهانت کرده و آنها را متهم به بی‌خردانی کرده که تفاله علم یونان را از اعراب گرفته و در کتب خود آورده‌اند و خود نویسنده فاضل احترام قلم را در هتک حرمت از مفاخر ایشان نگه نداشته و کتابی آلوده به الفاظ رکیک را در شأن حکیم متاله ری می‌نویسد که قلب هر صاحب خردی را می‌فشارد. در صورتی که آنچه از قراین بر می‌آید که رازی در اخلاق و منش و ترک منازعه شهره آفاق بوده و کتبی در زمینه

اخلاق پزشکی وطب روحانی که شاهکار حکمای ایران زمین است به جهان علم
ارایه می‌دهد.

■ اما درباره کتاب الباه:

این کتاب از جمله کتب محمد بن زکریای رازی است که بنا به گفته رازی این
کتاب را به خاطر این نوشته که به نظر رازی سایر کتاب‌هایی که در این موضوع
نوشته شده ناقص بوده و مطالب جسته و گریخته داشته و قابل استفاده نبوده است
بدین لحاظ حکیم رازی برای اینکه مطلبی جامع و کامل در این زمینه ارائه دهد که
قابل استفاده عموم بوده و از پیچیدگی دور و ساده باشد این کتاب را نگاشته است.

رازی در این کتاب به اهمیت مسایل جنسی و پرداختن به آن و نگره داشتن
حدود و مضرات زیاده‌روی در این مسأله می‌پردازد.

پس بیماری‌های مختلف در امور جنسی را بررسی و راه‌حل‌های درمانی آن را
ارائه می‌دهد.

این ترجمه بنا به درخواست دوستان و از روی نسخه موجود در کتابخانه ملک
در تهران و جلد هشتم از کتاب مؤلفات رازی که به اهتمام دکتر احسان مقدس به
چاپ رسیده است صورت پذیرفته است البته تاکنون چهار نسخه خطی از این
رساله در کتابخانه‌های ایران یافت شده است. قابل ذکر است که هر چهار نسخه
مذکور به رازی نسبت داده شده است و جالب اینکه در دونسخه تعداد فصول ده
فصل و در دونسخه دیگر سیزده فصل می‌باشد به نظر دکتر احسان مقدس که
مجموع مصنفات رازی را منتشر کرده و نسخه شناس قابلی می‌باشند، نسخه‌های ده
فصلی منسوب به رازی و نسخه‌های سیزده فصلی متعلق به خود رازی می‌باشد.

نسخه‌های خطی «کتاب الباه» به نقل از دکتر احسان مقدس به شرح زیر است:

نسخه خطی کتابخانه لیدن که کاتب آن فردی به نام ابی الغمائم مسلم بن محمد بن نعمان بن ارسلان شیرزیدر کتاب ضخیم خود به عنوان «جمهره الاسلام ذات النثر و النظام» آورده است، این نسخه متعلق به قرن هفتم هجری و قدیمی ترین نسخه می باشد.

نسخه کتابخانه باتاویا در هلند که مجموعه ای از تألیفات رازی است که مقاله اول آن رساله الباه است، و نام کاتب نامشخص و متعلق به قرن هشتم می باشد.

نسخه کتابخانه آستان قدس رضوی به شماره ۶۰۹۸ که متعلق به قرن ۱۲ می باشد. ناقص بوده و کاتب نامشخص دارد گویی قسمت ناقص آن از روی نسخه کتابخانه ملک تکمیل شده است.

نسخه خطی کتابخانه ملک، به شماره ۴۵۷۳-۱۶ که کاتب آن منصور بن ولی الله طیب متعلق به قرن یازدهم می باشد.

ما در این ترجمه با رعایت امانت سعی بر آن داشتیم جهت همه فهم بودن تا آنجا که ممکن است ترجمه را به زبان ساده و امروزی درآوریم و اسم گیاهان و داروها که تخصصی است برای اینکه مشتبه نشود به همان سبک خود رازی نگاشته ایم.

در پایان از سرکار خانم معصومه محمدی^۱ که این نسخه را در اختیار اینجانب گذاشتند و از دکتر احسان مقدس^۲ کمال قدردانی را داشته و برای آنها آرزوی توفیق می نمایم. الحمد لله کما هو اهل و مستحقه و صلواته علی خیر خلقه محمد و آله و عترته

مترجم

^۱. پژوهشگر و ویراستار متون کهن طب سنتی

^۲. پژوهشگر و ویراستار و ناشر کتب طب سنتی از جمله مجموعه مصنفات رازی

رساله باه

محمد بن زکریای بن یحیی رازی صیرفی

محمد بن زکریای رازی رحمت الله علیه می نویسد:

من به جمله کتاب‌هایی که در زمینه باه نوشته شده بود نگاه کردم ولی آن کتابها را جامع و کامل و کافی و وافی تشخیص ندادم بلکه کتبی به غایت مشوش و پراکنده یافته که خواننده را نه تنها موجب علاج نمی‌شود بلکه موجب مرض و بیماری بیشتری را هم می‌شود.

پس بر آن شدم که کتابی جامع در این خصوص بنویسم و پیرامون این قضیه مطالبی جامع و کافی و وافی گرد آورم که هم عوام مردم از آن استفاده کنند و هم مفید حال طبیبان و صاحب‌نظران باشد پس این کتاب چنان نوشته نشده که فلاسفه طبیعی را به چالش بکشد بلکه طوری نگاشته شده که مفید حال کسانی باشد که به آن محتاج هستند و در پی علاج خود می‌باشند.

پس چنان آن را فصل بندی کردم که برای مراجعه کننده بسیار سهل و آسان باشد که بدان مراجعه و از آن استفاده کند: پس این رساله به سیزده فصل تقسیم شده:

فصل اول: در افراط و زیاده روی در باه می باشد

فصل دوم: درباره توجه به ضررهای ناشی از کثرت جماع قبل آنکه زیاد و شدید شوند.

فصل سوم: در زمانهای مناسب و غیر مناسب برای جماع

فصل چهارم: منافع کلیه و استعمال جماع

فصل پنجم: عواملی که باعث از بین رفتن قوه باه می شود

فصل ششم: در تولید اسپرم و زیاد شدن کیفیت و کمیت آن به طوری که مفید

در جماع باشد.

فصل هفتم: در غذاها و نوشیدنی های مفرده که مقدار و کیفیت اسپرم را افزایش

می دهد و آن چیزهایی که مقدار و کیفیت آن را کاهش می دهد.

فصل هشتم: در داروهای ترکیبی که برای ازدیاد اسپرم و زیاد شدن شهوت مفید

است.

فصل نهم: هر آنچه که نیروی باه را کاهش می دهد و دچار سستی می کند.

فصل دهم: هر آنچه عامل زیاد شدن مدت نعوظ و تقویت آلت مرد است و

علاج عنین

فصل یازدهم: هر آنچه از غذا که برای نیروی باه مفید است.

فصل دوازدهم: هر آنچه در عمل جماع مفید و هر آنچه مضر است.

فصل سیزدهم: هر آنچه که لذت را افزایش می دهد و موجبات گرمی و خوش

بویی و تنگی فرج و بزرگی آلت را فراهم می آورد.

فصل اول:

در بیان مضرات متولده از اسراف در باه

از جمله مسایل متانبهی که مردم بدان گرفتار هستند این است که چون شهوت بدانها غلبه کرده و بر آنها استیلا می‌یابد به سرعت و با عجله در دفع آن کوشش کرده و به استعمال باه مبادرت می‌ورزند.

در بعضی از موارد دیده شده که با این کار به بدنشان آسیب رسانیده و گاهی آنچنان ضرری به خود می‌زنند که علاجی برای آن وجود ندارد و گاهی ضرر کمتری می‌رسد به هر حال و گاهی هم به ندرت موجبات سلامتی را فراهم می‌آورد ولی چون ضرر آن بیش از نفع آن است لذا ابتدا به مسأله ضررهای آن می‌پردازیم و بعد به مسایلی که قبل و بعد از جماع می‌بایست انجام داد پرداخته و زمانها و اوقاتی که جماع موجب ضرر یا نفع می‌شود را بیان خواهیم کرد.

آنچه قابل ذکر است این است که به نظر من الحاح و مبادرت به جماع حرارت غریزی را کم می‌کند پس بدین لحاظ تمام احوال طبیعی انسان ضعف پیدا کرده پس بدین لحاظ عوارض خارجی که عامل غلبه بر طبیعت می‌شود قوی شده بدین لحاظ انرژی و قوت بدن کم شده پس در این حال گفته می‌شود که بدن نشاط خود را از دست داده و حالت سنگینی و ثقل بر انسان موسستولی می‌شود بدین لحاظ بدن زودتر بیمار شده و کبد رو به ضعف نهاده و قوه هاضمه تحلیل می‌رود و این

منجر بدان می‌شود که خون فاسد در بدن تولید شده و عرق‌های مسموم به وجود آید.

و این امر سبب می‌شود که در اعضای اصلی مبتلا به امراض شده و گوشت و خون رو به فساد نهاده لذا رنگ چهره بد و نور چشم ضعیف می‌شود و این امر منجر به ریختن مو و تاسی و آسیب سیستم اعصاب و تضعیف حرکات ارادی می‌شود.

و بیماری رعشه را به همراه دارد علاوه بر آن با فشاری که بر سینه وارد می‌شود موجبات بیماریهای ریوی و تضعیف آن را به همراه دارد و ممکن است که عوارض ناشی از آن تا پایان عمر با مبتلی همراه باشد.

همچنین زیاده‌روی در جماع باعث می‌شود که ضعف در جهاز هاضمه به وجود آمده و موجبات نفخ در شکم و قار و قور کردن مداوم آن را به همراه داشته باشد و حتی منجر به وجود آمدن بادهای مخالفی در بدن شده که سبب قلنج و اخلاط بارده در بدن می‌شود.

و موجبات درد گرفتن مفاصل ران (ورک) و سایر مفاصل نزدیک بدان را به وجود می‌آورد و باعث امتلاء شکم و درد عضلات و عروق را بعد از حرکات شدید می‌شود.

پی گزارشات بالینی که به ما رسیده در پاره‌ای از اوقات طرف دچار سوء مزاج پیوست می‌شود و لاغری و خشک شدن رگ‌ها و ضعف شدید، کم خونی و کم گوشتی از جمله مسائلی است که زیاده‌روی در باه انسان را بدان دچار می‌کند و آنچه گفتیم کمی از عوارض و بیماریهایی بود که زیاده‌روی در جماع به بار می‌آورد و البته این عوارض در ابتدائی که که مزاج سردتر داشته و دارای رنگ سفیدتر که دارای خونی قلیل ترمی باشند همانند بدن خانم‌ها که دارای مزاجی سردتر هستند به مراتب بیشتر است و موجبات امراض عصبی در آنها می‌کند و این عوارض در

افرادی که دارای رویی گلگون بوده و دارای رگهایی واسعه و پرخون به مراتب کمتر می‌باشد.

اما امساک در باه و جماع نیز موجبات امراضی شده مانند سنگینی سر و سرگیجه و کم شدن شهوت و ورم‌های متعددی چون ورم قضیب و بیضه‌ها چنانچه به شرح آن خواهیم پرداخت.

به نظر من بدن‌های ضعیف به دو دسته تقسیم می‌شوند:

معمولاً آنهایی که دارای پوستی سفید و کم مو هستند دارای خونی قلیل (کم خونی) و گوشت آنها با قلبشان ممزوج و اسپرم آنها کم ولی غلیظ و شهوتشان کم است معمولاً مزاجشان سرد می‌باشد و باید گفت که بیشترین زیان جماع برای این‌گونه افراد است.

و دوم کسانی که ابدانی که مایل به سیاهی هستند و دارای پرخونی و رگ‌های زیاد هستند که رگ‌های آنها از پشت پوست دیده می‌شود در این‌گونه افراد اسپرمشان کم ولی شهوتشان زیاد است.

اینها به دلیل این که اسپرم کمی دارند زود مدت جماعشان تمام می‌شود معمولاً این‌گونه افراد دارای مزاج گرم و خشک و دارای موهایی خشن بوده و ضرر جماع برای این‌گونه افراد به مقدار عروق آنها و میزان خون آنها بستگی دارد این‌گونه افراد معمولاً کم چربی و لاغر می‌باشند.

اما بدنهای چاق نیز به دو دسته تقسیم می‌شوند:

یک دسته از آنها دارای پوستی سفید و نرم و چاق و دارای گوشتی کم و مفاصل و استخوان‌هایی ضعیف و دارای عروق کم و دارای کم خونی می‌باشند اسپرم این‌گونه افراد کم و ضعیف و شهوت باه آنها نیز کم می‌باشد. به طور کلی در همه انواع حیوانات نوع چاق و فربه آنها دارای شهوت کم می‌باشند ولی کثرت جماع

آنها به اندازه کسانی که دارای مزاج خشک هستند پر مخاطره نیست البته باید متذکر شد که مابین چاق از چربی و فرد عضلانی فرق زیادی وجود دارد.

آدمهای چاق دارای چته‌ای بزرگ هستند و این جثه از کثرت چربی حاصل شده است مانند زنهای چاق که چربی ذخیره زیادی دارند مشخص است که بین او و یک فردی که از عضله قوی جثه است فرق بسیار است در این آدم عضلانی خون زیادی برخلاف فربه وجود دارد و اخلاط بد در فربه بسیار بیشتر از عضلانی می‌باشد.

دسته دیگر که دارای پوستی سرخ و سفید هستند این‌گونه افراد دارای عروق بسیار و ظاهرشان نشان از وجود خون زیر پوست دارد ولی باید بدانید که این‌گونه افراد نیز دارای مزاج گرم و تر بوده و اسپرم این‌گونه افراد زیاد و معتدل در مقدار و کیفیت است. این‌گونه افراد دارای بدنی پر مو و رغبت زیادی به جماع دارند و وجود موهای زیاد در بدن مخصوصاً اسافل و عانه و بیضه‌ها نشان از قدرت شهوت بسیار زیاد این افراد دارد جماع برای این‌گونه افراد کم ضررتر بلکه عدم آن موجبات بیماری آنها را فراهم می‌آورد. البته افراط در این عمل در امزاج مختلف و مقدار گرمی آنها متفاوت است.

■ اما سالمندان و کهنسالان

سالمندان و کسانی که دارای بدن‌های ضعیف هستند افراط آنها در کامرانی و شهوت آنچنان ضرری به همراه دارد که می‌توان گفت که این عمل برای آنها به منزله یک دشمن مهلک و قدار می‌باشد این کار وی را به سر منزل هلاکت می‌رساند.

و ممکن است که آنها به امراضی چون غش و بی‌حالی مبتلا شوند و تا پایان عمر همراه آنها باشد همچنین امراضی که در متون قبلی بدان اشاره نمودیم.

فصل دوم

در بیان توجه به ضررهای حاصله از افراط در جماع قبل از آنکه این زیان‌ها شدید گردند.

افراط در جماع لاجرم می‌تواند منجر به مسائلی از قبیل اخراج خون و خستگی و تعریق و امثال آن شود و منجر به گرمی بدن و رطوبت و کثیفی بدن می‌شود پس حمام کردن بعد از آن می‌تواند منجر به سردی بدن و خشک شدن در عین حال ضعیف شدن و خستگی شود.

پس بنابراین غذاها و اشربه‌ها و عطرها و روغن‌ها برای برطرف کردن هرکدام از اعراض بوجود آمده لازم است پس برای هرکدام از مزاج‌ها می‌بایست از یکی از این موارد استفاده کرد که به آن اشاره می‌کنیم.

اما درباره کسانی که دارای مزاجی سرد و خشک هستند آنها دارای ویژگی‌هایی هستند که شرح آن در فصل اول آمد پس بعد از جماع این افراد می‌بایست از غذاها و نوشیدنی‌هایی استفاده کنند که گرم و مرطوب باشد لیکن این اشربه و اطعمه دارای حرارت و رطوبت می‌تواند جبران آن رطوبت و گرمایی که از دست داده‌اند بکند تا به بدن به حالت طبیعی خود باز گردد و به همین ترتیب سایر مزاج‌ها نیز باید با غذاها و نوشیدنی‌های خلاف طبع آنها به حالت طبیعی برسند

برای افراد دارای مزاج سرد و خشک می‌بایست از میان نان‌ها از نان سمید^۱ و از گوشت‌ها از گوشت بره و از شراب سرخ استفاده نمود که این اطعمه و اشربه را با زنجبیل و دارچین و فلفل طبخ و تلطیف نمود و چنین افرادی نباید از ترشی و نمک استفاده کرده و در حمام از آب تمیز معتدل و ولرم استفاده و در حمام زیاد توقف نداشته باشند و بادام و شکر استفاده نموده و ورزش‌های معتدل نه سبک و نه سنگین داشته باشند.

تا آنها را هضم غذا کمک کند و رفتن حمام بعد از کمی غذا خوردن و خواب زیاد و خوردن مرباهای معتدله چون شقائق و گردو و ترنج و خوردن مغزها و بذرهایی که اسپرم را تقویت می‌کند به همراه عسل و خوردن شکر و بویدن رایحه‌هایی مثل رایحه مرزنجوش و استعمال بعضی از روغن‌ها که با رایحه‌های خاص معطر شده است و کم خوردن بعضی از غذاها مثل گوشت مرغ به آنها سفارش می‌شود.

پس اینگونه افراد می‌بایست به دنبال مواد خوراکی باشند که خشکی و سردی ناشی از جماع را کاهش دهد پیش از آنکه سردی و خشکی ناشی از این عمل آنها را دچار امراض کند آنها باید کارهایی را پیش و قبل از جماع انجام دهند. آنها برای اینکه قوت و انرژی بدن زود حاصل شود می‌بایست از اغذیه سریع النفوذ نظیر گوشت طبخ شده و نوشیدنی ریحان یا نیبذ زبیب^۲ و عسل عتیق و عطرها خوب استفاده نمایند.

بالجمله باید با تدبیر درست از هدر رفتن و ضعیف شدن انرژی و رطوبت غریزی خود محافظت نمایند مخصوصاً کسانی که بدن‌های ضعیفی دارند مثلاً

^۱ نانی گرد است که به طور معمول روی آن کنجد می‌ریزند، البته تخم خشخاش، کتان و تخم آفتابگردان نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد که از محبوبیت کمتری برخوردار هستند.

^۲ شرابی که از زبیب (مویز) گیرند

کسانی که به امراضی چون سل و جزام مبتلا بوده‌اند می‌بایست قبل از عمل جماع حتماً با آب سرد غسل کنند و سپس برای دوری از بیماری‌های مهلک تدبیری بیاندیشند باید کمتر بخوابند و غذاهایی مانند تخم مرغ نیمرو و نان سمید و کباب و آبگوشت با نان سمید که در شیر پخته شده و خوردن انگور شیرین در فصلش مبادرت ورزند تا بتوانند رطوبت لازم و و خون لازم جهت نعوظ را بدست آورند و با این تدبیر اسپرم لازم و کافی را حاصل کنند.

اما کسانی که دارای مزاج گرم و خشک هستند همان که گفتیم این‌گونه افراد در زیاده‌روی در جماع دچار امراضی چون کلیه درد و سوءهاضمه و سقوط شهوت و انرژی و سنگینی و سرگیجه و ورم در اعضای تناسلی می‌شوند. پس کسانی که به این امراض و یا بعضی از آنها مبتلا هستند می‌بایست جنبه اعتدال را در اطفاء شهوت و جماع رعایت کنند.

این اعراض معمولاً عامل ضعف شدید و کاهش انرژی و ضعف چشم و ایجاد تنگی نفس و کم شدن شهوت و ضعف عمومی و مستمر و موارد دیگر می‌شود. افرادی هستند که اندام‌های آنها دارای مزاج‌های مختلفی هستند مثلاً مزاج آلات تناسلی آنها گرم و تر است بدن لحاظ اسپرم زیادی تولید می‌کند ولی دماغ و قلب و کبد آنها ضعیف است و اینها احتیاج به این دارند که چیزهایی بخورند که مقدار اسپرم آنها را کم کند و از غذاها و اشربه و عطرهایی استفاده نمایند که قلب و کبد آنها را قوی کند مثل مشرویدیوس^۱ و مشک، تا این اعضا را قوی و گرم نماید.

یا افرادی هستند که دارای کبدی گرم هستند پس لاجرم برای تغذیه و نوشیدنی نباید از مواد گرم استفاده کنند و لافل کمتر استفاده کنند و برای تسکین این گرمی شدید می‌بایست از داروهایی نظیر جوارش^۲ که به مفرح موسوم است و اطریفل

^۱ پادزهر منسوب به مهرداد (یادداشت به خط مرحوم دهخدا)

^۲ Phyllanthus embelica.

کبیر^۱ و دارویی موسوم به گلگاوزبان و گیشنیزو مصطکی و انیستین و باد رنجبویه و پوست پسته و ضمادهایی حاصله از گل و صندل و مشک و گلایی و سیب و نوشیدنی‌هایی که برای معتدل کردن مزاج مفید است استفاده کند.

کسانی که دارای مزاج سرد و خشک هستند این احتمال که به گرمی شدید دچار شوند وجود ندارد و معمولاً خیلی کم است.

در مزاج کسانی که حرارت و گرما بر رطوبت آنها غلبه دارد تدابیر ویژه‌ای برای به اعتدال رسانیدن آنها وجود دارد این‌گونه افراد معمولاً بدنی داغ و گرم داشته و موهای بدن آنها متوسط است این‌گونه افراد بعد از جماع معمولاً دارای عوارض عجیبی می‌شوند و معمولاً لرزش و شوک بعد از جماع برای آنها به وجود می‌آید پس برای این‌گونه افراد باید «جاشیور» که معجون است از مرزنجوش به نصف درهم و یا یک درهم یا به قدری روزهایی که فرد نیاز دارد. و آن را با حنظل^۲ و قثاء الحمار^۳ و اقتظوریون^۴ و دانه انجزه و موادی که رطوبت ایجاد می‌کنند و مفید عصب هستند بیامیزد و آن را با مشک و عنبر و البان و عطرها گرم و قابض همراه سازد و واز روغن‌های قسط و سعد و ابله (سرو کوهی)^۵ و مثل آنها استفاده کند.

و آنهایی که بعد از عمل جماع گویی بخاری از بدن وی بلند می‌شود و وارد سر آنها می‌گردد و گویی سرشان گر می‌گیرد و شعله ور می‌گردد و سنگین شده و چشمانشان سیاهی می‌رود و فراموشی به آنها عارض می‌شود اینها کسانی هستند که

^۱ اطریف یا طرافل (احتمالاً از هندی ترپ هل / ترپ هلا) صورت معرب نام هندی داروهای گیاهی در طب سنتی است که از سه گیاه درست می‌شود. این سه گیاه را در متن‌های فارسی هلیله و بلبله و آمله گفته‌اند.

^۲ Citrullus colocynthis

^۳ Squirting cucumber

^۴ Centaurium erythraea

^۵ Juniperus

درحالت مستی مجامعت می نمایند واز شرابی استفاده می کنند که با هیچ چیزی مخلوط نشده یا به اصطلاح از شراب صرف استفاده نموده اند. پس داروی آنها خوردن شراب ممزوج و غیر صرف است و شستن سرشان با سرکه که از شراب درست شده و گلاب و گاهی اضافه کردن مقداری روغن گل البته باید توجه داشت که از میزان سرکه کمتری استفاده شود.

چرا که مقدار زیاد آن موجب بیماری می کند. و می بایست در اغذیه خودشان از ترشی و مواد قابضه مثل حصرم^۱ و سماق استفاده کنند.

و همچنین از گیسنیز استفاده کنند تا از صعود بخار به سرشان جلوگیری کند واز عطوری چون کافورو روغن گل استفاده نمایند و برای رفع ضعفی که در اثر باه برچشم عارض می شود لازم است از اغذیه رطوبت دار استفاده شده و استحمام به کرات صورت گیرد و بدن را با روغن گل چرب شود و بر سرشان روغن بنفشه بمالند و در آب زلال و پاکی وارد شده وچشمان خود را در آن بگشایندو بعد از جماع خوب خوابیده و نوشیدنی فراوان بنوشند.

اما کسی که در بعد از جماع دچار ضعف شده و دچار خستگی شدید می شود و بعد آن کم بخوابد و غذای کم بانفوذ رطوبت زیاد بخورد دوباره خستگی او باز خواهد گشت پس برآن است که یک خواب طویل المدت بنماید تا خستگی او کاملا خارج شود و به حالت طبیعی باز گردد و اگر باز هم احساس خستگی داشت پس استحمام کند سپس غذا و نوشیدنی بخورد.

اما برای استحمام بعد از جماع بهتر است برای کسی که بدنی سرد دارد از آب داغ استفاده کند و کسی که بدنی گرم دارد از آب سرد استفاده نماید.

فاعلم ذلک ان شا الله و حده

^۱. خرما که هنوز نرسیده نباشد .

فصل سوم

در احوال و اوقاتی که در آن جماع خوب است و یا بد

بهترین زمانی که می‌توان برای جماع بدان اشاره کرد زمانی است که بعد خوردن یک غذای خوب و خواب کافی طولانی در حالی که بدن قوت کامل را دارد اقدام صورت پذیرد و بعد از جماع در چنین حالتی احتیاج به استراحت بعد از آن برای جبران خستگی نیست و این بهترین زمان است.

زمان جماع هم برای مزاج‌های مختلف متفاوت است برای گروهی زمان سرد سال و برای گروهی ایام پاییز و تابستان مفید است و به طور کلی در زمانی که هوا بد و فاسد است و یا بیماری مسری سردی مانند و با وجود دارد و وقتی که شکم از غذا پر شده و زمانهایی که ادرار برانسان فشار می‌آورد یا از بدن انسان خون جاری شده و یا عرق زیادی دارد و یا اسهال گرفته و یا حالت تهوع دارد و زمانی که فکر مشغولی زیادی بر انسان عارض شده و یا بعد از انجام ورزش‌های سنگین که بدن انسان را اخلاط زیادی پر می‌کند باید از جماع دوری کرد.

همچنین در زمانی که انسان بخوری از دخانیات را استعمال کرده و یا در حال عطش و گرسنگی شدید است و یا بی‌خوابی زیاد کشیده است نباید به جماع مبادرت نمود چرا که در این احوال انرژی انسان به شدت افت کرده و حالت فرح و نشاط انسان از بین رفته و حتی ممکن است که موجب غش و بد حالی شدید شود.

به طور کلی عمل جماع باید زمانی صورت پذیرد که بدن در حال تعادل باشد و نباید عوارض نفسانی یا جسمانی نظیر سیری مفرط یا سرما یا گرمای بیش از حد صورت پذیرد.

و همچنین در زمان قبل و بعد از حمام جماع درست نمی‌باشد و بعد از خوردن شراب صرف (بدون مخلوط شدن با چیزی برای سبک شدن) -مستی - باعث می‌شود که کبد به شدت سرد شده و منجر به مرض استسقا شود و موجب تحلیل و ضعف بدن خواهد شد و البته این عوارض نسبت به مزاج‌های مختلف متفاوت است. مثلاً انجام جماع بعد از ورزش یا در حین تشنگی و گرسنگی اثراتش برکسی که مزاج خشک دارد بسیار بیشتر از کسی است که مزاج تر دارد که در فصل دوم درباره آن صحبت کردیم.

انجام عمل جماع در وقت مناسب خود عامل سرزندگی و نشاط در انسان می‌شود و اگر افراط در آن نباشد برای بدن انسان نافع خواهد بود و انجام این عمل در زمانهای نامناسب موجبات تخریب بدن را به بار خواهد آورد و عوارض آن بیش از لذتی است که طرف آن را چشیده است.

نطفه در آدمی از جمله موادی است که می‌بایست به صورت طبیعی دفع شود مانند بول و براز پس باید دفع آن آسان و بدور از مشقت و سختی صورت پذیرد. و اگر این عمل با مشقت و سختی همراه باشد لاجرم می‌بایست به دنبال درمان و علاج آن برآمد.

فصل چهارم

منافعی که در انجام عمل جماع به انسان می‌رسد

بعضی از مردم را گمان بر آن است که نباید اصلا طرف قوه باه و شهوت رفت و از اطفاء این غریزه جلوگیری می‌کنند این طرز فکر به جمهور اجلای فلاسفه چون بقراط و جالینوس طرز فکری غلط می‌باشد چنانچه جالینوس در مقاله ششم از کتاب «الاعضا اللهم» عنوان می‌دارد که احتباس بیش از حد اسپرم موجب سنگینی سرو جنون و قلت شهوت می‌شود و اگر این عمل مداومت پیدا کند چنانچه در سلوک بعضی از فلاسفه مشاهده می‌شود موجب بروز بیماری مالخولیا و سوء هاضمه و قلت شهوت در پیروان آنها شده است.

کسی که بعد از اینکه عادت به جماع زیاد داشته و ناگهان آن را متوقف کرده مثل کسی می‌ماند که بعد از پرخوری تصمیم به رژیم غذایی گرفته مشخص است این امری موقتی می‌باشد و کسانی که رژیم شهوت می‌گیرند به مالخولیا و اعراض نفسانی شدید مبتلا می‌شوند و اگر این رژیم را کنار بگذارند دوباره به سرعت به حالت طبیعی بازخواهند گشت.

گفته شده کسی که به جماع اعتیاد دارد اگر ناگهان آن را ترک کند به مرض "بمارسیوس" مبتلا می‌شود این مرض با برانگیختگی و برخاستن دایم همراه است و

دارای هیجانات شدید و درد بسیار همراه است و ممکن است موجب تشنج نیز بشود.

و در کتاب ایذیمیا در مورد هفتم در تفسیر ششم چنین آمده است که: جماع برای امراض بلغمی نافع است و موجب آن می‌شود که اخلاط به بخار تبدیل شده و احتقان حاصل از آنها را از بین ببرند اگر این احتقانات در بدن بماند موجب بی‌کیفیتی و غلیظ شدن اسپرم و زیادی احتباس آن موجب خفقان سینه و ضیق صدر و سرگیجه می‌شود.

اختناقی موسوم به اختناق رحم می‌باشد که میان زنانی که از جماع دور افتاده‌اند شایع است که هیچ‌علاجی به غیر از جماع ندارد و در کتاب صناعت صغیره آمده است که جماع منفعت زیادی برای جوانان دارد و اریاسوس می‌گوید: جماع موجب از بین رفتن امتلا و سبکی بدن و روشنی پوست و از بین برنده فکر شدید و مسکن اعصاب‌های پریشان و آن برای از بین بردن جنون و مالیخولیا نافع و علاج بسیار خوبی برای بیماری‌های ناشی از بلغم می‌باشد. که در اثر مردم در اثر سوءهاضمه بوجود می‌آید.

و دیگر اینکه جماع موجب فرو نشستن افکار زیاد ذهنی و آرامش دادن به ذهن و فرونشاندن عشق عاشق می‌شود.

پس بدانکه آنچه گفته شد باز تاکید می‌کنم در صورتی است که درجای خود و زمان مناسب خود صورت پذیرد و افراطی در آن وجود نداشته باشد چرا که افراط در آن به غیر از ضعف و درد و بیماری و سردی و ضایعات جسمی و روانی چیزی به همراه ندارد و این منافع وقتی حاصل می‌شود که ابدان قوی و پرخون و سالم باشد و

الا نه فاعلم ذلک ان شاء الله عزوجل

فصل پنجم

موارد و دلایلی که موجبات ضعف قوه باه یا سبب ازین رفتن

آن می شود

در این مقاله به مواردی که موجب ضعف و ابطال قوه جماع درانسان می شود می پردازیم و به دنبال آن راه های علاج آن را بیان می کنیم.

در این موردنظر ما این است که نقصان در جماع از ضعف نعوظ و انتشار آلت و از کمبود اسپرم یا بدی کیفیت آن بوجود می آید و اما ضعف شهوت جماع دو علت دارد یکی نفسی و دیگری طبیعی مثلاً وجودی، کسانی که دارای مزاج های سرد هستند و طبیعی همچنین مثل قلت اسپرم یا برگشت و سردی و سفتی آن.

و اما برای ضعف شهوت و قلت تحریک و نعوظ نیز ممکن است آن هم علتی نفسی و علتی طبیعی داشته باشد و این هم مانند قبلی علت طبیعی آن قلت اسپرم و جمود و سردی آن و علت نفسی آن وجود مزاج سرد و خشک می باشد و ما تدبیر اصلاح آن از راه اغذیه وادویه را عنوان خواهیم کرد.

عده ای از مردم گمان می کنند که عوارض نفسانی باعث می شود که شهوت و تولید اسپرم زیاد شود در این حالت می توانند به کرات عمل آمیزش جنسی را انجام دهند که این سخنی اشتباه و گمراه کننده است عوارض نفسانی مثل شادی و فرح زیاد عامل می شود که فقط بدن گرم شود و آماده دفع شهوت شود نه اینکه

موجب ساخته شدن اسپرم هم بشود و آماده دفع شهوت شود نه اینکه موجب ساخته شدن اسپرم هم بشود

اگر این عوارض نفسانی موجب به وجود آمدن اسپرم می‌شد می‌بایست دفع‌های مکرر حالت سختی و مشقت به وجود نمی‌آمد در حالی که مشاهده می‌شود که در دفع‌های بعدی اسپرم حالت مشقت وجود دارد و این حاکی از این امر است که اسپرم در این حالت به وجود نمی‌آید.

حال به آنچه می‌گفتیم باز می‌گردیم، به نظر من:

وقتی می‌بینی که در شخصی نقصانی از نظر جنسی و باه به وجود آمد باید بپرسی که این نقصان جنبه نفسانی دارد یا طبیعی؟

برای پی بردن به هر کدام از آنها روش‌هایی وجود دارد که به آن می‌پردازیم، گاهی است که شما مشاهده می‌کنی که طرف دارای شهوت غریزی زیادی است ولیکن در دفع اسپرم مشکل دارد که این اشکال یا در مکانیزم دفع است و یا اسپرم، مثلاً مشاهده می‌شود که اسپرم کم است یا بسیار غلیظ و سفت است و از سویی دفع آن نیز مشکل است، و لی گاهی مشاهده می‌شود که دفع آن نیز مشکل نیست ولیکن غلظت آن زیاد است که این حالت می‌تواند از شدت طبع و نضج باشد که غالباً در مزاج‌های گرم حاصل شده و اولی بیشتر در مزاج‌های سرد به وجود می‌آید.

حال اگر در مشاهدات متوجه این امر شدی که ناتوانی جنسی به علت کمبود و قلت اسپرم است ابتدا باید بررسی کنی که این به دلیل طبیعت فرد است یا بیماری به وی عارض شده، اگر به علت طبیعت خود فرد است می‌بایست با استفاده از ادویه و داروهایی این مسأله را حل کرد، که در آینده خواهیم گفت.

اگر ناتوانی جنسی از سفتی و جمود و سردی آن حاصل شده باشد می‌بایست از راه طبی آن را درمان کرد.

و اگر ناتوانی جنسی در مکانیزم دفع باشد باید علت را در آلات دفع جستجو کرد ممکن است ضعف سیستم عصبی و حس‌های مربوطه موجبات این ضعف را به وجود آورده باشد.

در افرادی مشاهده شده که مکانیزم دفع اسپرم به صورت مزمن بیمار وضعیف است و هیچ نعوظ و حرکتی در آلت آنها به وجود نمی‌آید که در این حالت به اصطلاح عوام به بیمار «عنین» گفته می‌شود. که باید جستجو کرد که این حالت چرا به وجود آمده است این مسأله می‌تواند به دو علت باشد یکی اینکه مقدار بخارات و نفخ موجب نعوظ می‌شود در وی کم است و یا بیمار کمبود اسپرم دارد.

اگر دیده شد در بیمار خروج اسپرم بعد در حالت مجامعت زیاد است و حالت نعوظ وی وقتی حاصل می‌شود که وی از غذاهای منفخه استفاده کرده پس دلیل همان کمبود بخارات می‌باشد.

این بخارات منفخه زمانی کم می‌شود که در بدن با کمبود حرارت و کمبود رطوبت مواجه باشیم و شاید هم هردو موثر باشند، به هر حال کمبود حرارت معمولاً با گرسنگی و حرکت و ادویه مسخنه جبران می‌شود و کمبود رطوبت نیز با زیاد خوردن غذا و نوشیدنی‌ها حاصل می‌آید.

اما اگر حرارت زیاد باشد لاجرم می‌تواند بخارات را به نفخ تبدیل کند ولیکن اگر این حرارت متوسط باشد ممکن است ضعف در تولید بخارات و تبدیل آن به نفخ حاصل شده باشد و فقط بخاراتی لطیف به وجود آورد که به نفخ تبدیل نمی‌شود.

به هر حال می‌بایست هردو این عوامل فعال باشند ولیکن لازم نیست بین این دو حالت را جمع نمود تجربه نشان داده که اگر بتوان مقدار اسپرم را افزایش داد مفید می‌باشد. بیاید خاطر نشان کرد اینه ما شکممان را از مواد نفاخ پرکنیم برای این مسأله هیچ فایده‌ای ندارد بلکه خوردن غذای زیاد و خواب و عرق کردن و امساک

زیاد از باه موجبات نقصان اسپرم خواهد شد. حال ما در آینده به تدابیری که منجر به ازدیاد اسپرم شده و این نقصان را رفع می‌کند خواهیم پرداخت انشاءالله.

اما سقوط شهوت باه برای اینکه به این مسأله در بیمار بپردازید اول می‌بایست ببینی سایر شهوات در وی چگونه است مثلاً رقبتی به خوردن و نوشیدن دارد و آیا معده و کبد وی درست کار می‌کند چرا که با درست کار نکردن این دو عضو سایر اعضا هم ضعیف می‌شوند مثلاً قلب انسان ضعیف می‌شود و یا حواس انسان و قدرت ادراک انسان مختل می‌گردد، همان طور که می‌دانیم علت ضعف اعصاب و مغز ریشه از بدکارکردن کبد و معده می‌باشد.

اگر چنانچه بیمار اشتهای خوردن و آشامیدن نیز ندارد و در صورت خوردن غذا احساس سنگینی در شکم کرده و مواد غذایی دیر هضم می‌شود پس ضعف در معده دارد و باید قبل از هرکاری معده وی را مداوا کرد و یا اینکه علایمی نظیر نفخ زیاد در شکم و یا زردی یا رنگ پریدگی دارد و و سنگینی بعد از خوردن به مدت طولانی ادامه دارد و احساس درد در سمت راست شکم می‌کند و خون او درکل بدن فاسد است لاجرم بیمار اشکال کبدی دارد و کبد وی بیمار است و می‌بایست به طریقی کبد وی اصلاح و بهبود پیدا کند.

چراکه اینگونه نقص‌ها و بیماریها منجر بدان می‌شود که حالات انتشار و نفخ در آلات تناسلی دچار نقص شده و در سیستم عصبی و تحریکی اشکال ایجاد شود و ضعف برآن حاکم شود پس می‌بایست به طریقی این سیستم‌ها را تقویت و علاج نمود مثلاً با استفاده از حنضل^۱ و قثاء الحمار^۲ و القنطورین و سپس با استفاده از

^۱. Citrullus colocynthis

^۲. Squirting cucumber

روشهایی حقیقه با استفاده از مواد مسخنه^۱ و مروخات^۲ و روغنهای خاص به درمان پرداخت که درجای خود توضیح خواهم داد.

حال اگر ضعف انتشار به قبل از مسأله نفخ باز گردد لاجرم میبایست که رطوبت بدن را به روشی تامین کرد اگر به نفخ باز می‌گردد باید به نحوی حرارت بدن را بالا برد و اگر به ضعف اسپرم باز می‌گردد باید به رفع این نقص اقدام نمود. و اما نقصان در شهوت جماع اگر به دلیل ضعف کبد باشد باید به اصلاح کبد مبادرت ورزید اگر از کمبود حرارت کبد حاصل شده باشد می‌بایست با داروهایی نظیر زعفران و المسک و پمادهای گرم کننده و قابض مثل سنبل و السعد^۳ و الاذخر^۴ و السک و المصطکی و الاذن و الصبر و الافستین^۵ به درمان آن پرداخت و اگر فساد آن ناشی از سردی کبد باشد با خوردن عرق کاسنی و عنب ثعلب^۶ و سکنجبین و استفاده از پمادهای صندل و گل و الرامک و الخلاف و الاس و سیب و گلابی و مصطکی به درمان آن پرداخت. می‌توانید برای علاج این عضو به کتب سایر اطبا نیز رجوع و از آنها استفاده برد.

و اگر بیماری از معده بود می‌توانید برای علاج آن از کتب سایر اطبا استفاده کرد چراکه در این مقال ذکر علاج آنها نمی‌گنجد.

^۱. حرارت بدن را زیاد کند

^۲. روغن و جز آن که بر اندام مالند و چرب کنند.

^۳. *Cyperus rotundus*

^۴. نوعی گیاه علفی و خوش بو با برگ های بلند

^۵. *Artemisia absinthium*

^۶. *Ribes uva-crispa*

اگر بیماری از ضعف دماغ و سیستم عصبی بود روش‌های درمان آن مشخص است مثلاً از روش تنقیه موادی چون صبر و اسطوخدوس^۱ و شحم حنظل^۲ و امثال آن استفاده کنند و یا از عطرها و سعوطات^۳ و غرغرات استفاده نمایند.

اگر ضعف از حرارت بالا بود لاجرم از موادی چون کافور، صندل، گل سرخ^۴، بنفشه^۵، خلاف و نیلوفر^۶ استفاده کرده و برای تقویت کبد و قلب از داروهایی نظیر المسک^۷، بادرنجبویه^۸، گلگاوزبان^۹، و شراب ریحانی، استفاده و از غذاهایی که منجر به غلظت خون و سودایی شدن آن می‌شود نظیر عدس و کلم و گوشت‌های غلیظه و غذاها و نوشیدنی‌های پر نمک و تند اجتناب کنند.

و اگر چنانچه هیچ یک از شهوات دچار نقصان نبود و فقط مشکل در همین شهوت خاصه بود پس لاجرم این از مسأله کبود اسپرم و ضعیف بودن آن حاصل شده است که باید به وسیله داروها و غذاها موجبات زیاد شدن اسپرم و تقویت آن را فراهم نمود و اگر جمود بر آن حاکم است باتدبیرهایی با استفاده از چیزهای لطیف کننده و گرمی بخش. مهیج و حرکت دهنده این مشکل را حل نمود که در فصول بعدی بدان اشاره خواهیم کرد.

^۱. Lavandula

^۲. گیاهی شبیه به هندوانه که به هندوانه ابوجهل شهرت پیدا کرده است.

^۳. دارویی را گویند که اندر بینی چکانند. (ذخیره خوارزمشاهی)

^۴ Rosa.

^۵ Viola.

^۶ Ipomoea tricolor.

^۷. نام گیاه (گل مریم) است.

^۸ Dracocephalum.

^۹ Echium.

فصل ششم

در تولید اسپرم و تکثیر و گرم کردن آن تا جایی که مفید جهت زیاد شدن قوه در عمل جماع باشد

محقق است که زیادی اسپرم و کیفیت آن و گرمی و حرکت آن مهمترین ملاک در ازدیاد توان جنسی می باشد.

پس زیاد بودن اسپرم باعث پرشدن رگها و در نتیجه نعوظ مناسب و تهیج و ازدیاد اشتها جهت جماع می شود. همان طور که ازدیاد مواد و فضولات، بدن را به دفع آنها و خالی کردن آنها سوق می دهد ازدیاد اسپرم هم آلات تولید و دفع اسپرم را منبسط و در راستای دفع آن تحریک کمی نماید. لاجرم نقصان در جماع می تواند به نقصان در قوه شهویه هم مربوط باشد.

و نقصان قوه شهویه هم به کمی و برودت اسپرم مربوط می باشد. پس ازدیاد و گرم کردن اسپرم می تواند موجبات تقویت قوه شهویه و آلت را فراهم آورد پس نهایت غرض ما در درمان می بایست تقویت این دو مسأله باشد. پس در این خصوص در این فصل به اجمال درمانهایی را ارایه داده و در فصل بعد به طور مفصل درباره آن صحبت می کنیم.

به نظر من: غذا بسیار نافع تر است از دارو در این زمینه عمل میکنند. و به تجربه ثابت شده که غزل هم در کمیت و هم در کیفیت اسپرم تاثیرگذار است در صورتی که دارو فقط می تواند میزان اسپرم را افزایش دهد.

در واقع غذا در عمل زیاد شدن اسپرم مقام فاعلی دارد نه مقام ماده منفعله برای قوه و کمیتی که بدان می‌افزاید.

و غذا می‌تواند که علاوه بر تولید اسپرم زیاد و کیفیت آن، ریح و رطوبت لازم را هم فراهم آورد که اجتماع این سه رکن می‌شود که نظر طبیب را تامین نماید و اگر در غذایی همه این موارد جمع باشد این غذا مطلوب است والا خیلی فایده‌ای ندارد.

این ارکان سه گانه در غذاهایی نظیر نخود و هویج و شلغم مجتمع می‌باشد که می‌توانند هم تولید نفخ و کیفیت نمایند اما بعضی از غذاها نظیر پیاز همه این شرایط را نمی‌تواند به وجود آورد بلکه فقط یک رکن از سه رکن را دارد و باقالی نیز فقط حرارت کافی را به همراه دارد و قوه تولید ریح مطلوب را ندارد. پس باید غذایی تجویز شود که سه رکن را دارا باشد.

پس باقالی توان تامین حرارت ملطف-مرطوب- را داشته و جو و الفودج حرارت خشک ایجاد می‌کند که خیلی مورد نظر ما نیست بلکه نفخ ملطف مورد نظر می‌باشد.

و اگر بخواهیم حرارت را علاوه بر نفخ اضافه نماییم در غذای ما مطلوب است غذاهایی نظیر زنجبیل^۱ و شقاق^۲ و الدار فلفل^۳ و تخم هویج و نعنای اضافه نماییم پیاز متانه و کیفیت را بالا می‌برد و غلظت را گوشت سمین جوان و گوشت گاو و نان سمیدو فطیر افزایش می‌دهد. پس مطلوب است غذایی که درست می‌شود جامع این مواد باشد.

^۱. Zingiber officinale

^۲. Pastinaca sativa

^۳. Long pepper

و ابداً گرم فقط احتیاج بدان دارند که غلظت اسپرم را افزایش دهند و چون این مسأله تامین شود خود بدن گرمای لازم جهت گرم کردن و تولید باد را تامین می کند. و به همین ترتیب باید تشخیص داد که بدن به کدام یک از ارکان احتیاج داشته تا به وسیله غذا و دارو بتوان آن را تامین نمود.

و اما برای تحرک و حرکت اسپرم می بایست از ادویه گرم کننده و رقیق کننده اخلاط استفاده نمود و این بیشتر در ابدانی که دارای مزاج های سرد هستند بیشتر مورد استفاده قرار می گیرد. چرا که در این گونه ابدان اخلاط بیشتری انباشته می شود. بعضی از غذاها مانند گوشت نمی توانند به طور جدی مشکل نفخ را حل کنند بلکه آنها نفخ لطیف به وجود می آورند.

وعده ای غذاها علاوه بر قدرت نفخ گرما را هم پدید می آورند نظیر برزالنجزه (مغزچلغوز)^۱ و باقالی مخصوصاً البلبوس^۲ و الحرف و تره^۳ و نعناع^۴ و شاهی^۵ و امثال آن.

و گاهی معالجه به وسیله روش هایی چون حقنه یا مروخات (شل کننده ها) و مسوحات که در نواحی تولید اسپرم گرما ایجاد می کند صورت می گیرد. معمولاً این گونه علاج ها برای کسی صورت می گیرد که مزاج کبد آنها گرم و مزاج دوم آنها سرد است. این گونه افزاد می بایست که اسپرمشان تهیج و تحریک بشود چرا که این گونه افراد وقتی داروهای گرم می خورند کبد هایشان دچار اختلال شده و بیماری های ناشی از گرمی در آن به وجود می آید پس وقتی که از روش های مروخات و مسوحات برای آنها استفاده می شود علاج پیدا می کنند.

^۱. Pinus gerardiana

^۲. Leopoldia

^۳. Allium porrum

^۴. Mentha × piperita

^۵. Lepidium sativum

فصل هفتم

در ذکر اغذیه و ادویه‌ای که موجب زیاد شدن اسپرم و محرک قوه باه است

در این فصل به داروها و غذاهایی می‌پردازیم که موجب زیاد شدن اسپرم و باه به صورت جدی می‌شود و همچنین به ذکر داروها و اغذیه‌ای که خلاف این مهم می‌باشند تا متوجه شود که چه چیزهایی را باید بخوریم و از چه موادی می‌بایست اجتناب شود

ذکر اغذیه و ادویه

اما در ادویه و عقاقیر:

برز الانجره (مغز چلغوز)، رازیانه^۱، زنجفیل و روغن گل سرخ و البوزیدان^۲ و زعفران و القسط الحلو^۳ و تخم‌کتان^۴ و زبان گنجشک^۵ و المغاث^۶ و اسقنقور^۱ و

^۱. Foeniculum vulgare

^۲. گیاهی است مصری که به عربی مستعجل خوانند و از ریشه آن استفاده کنند (منتهی الارب)

^۳. Costus

^۴. Linum usitatissimum

^۵. Fraxinus excelsior

^۶. نوعی پرنده شبیه کلاغ و به رنگ سفید

النبیذ و خصی الثعلب^۲ و السک والدارفلفل والتودری (قدومه)^۳ و البهمن^۴ واللعبه
والخلنجان^۵ و العقاقیر قرحاً^۶ و شحم الاسد^۷ و المامیثا^۸ و خصی الحمار الوحشی و
کاهو و قضیب العجل و تخم شتر مرغ و فلفل و آبی که در آب آهن گداخته خنک
می‌شود و الحتیت^۹ و مغز دانه پنبه و الحسک^{۱۰} و برز الرطبه و حب
الرشاد (شاهی)^{۱۱} و حب البلسان^{۱۲} و بادرنجبویه
و اما غذاهایی که برای این امر مفید است:

پیاز و البلبوس و شاهی و هویج و پسته و نخود و الهلیون^{۱۳} (مارچوبه)
والحرشف (خار مریم)^{۱۴} و الکمون (زیره کرمانی) و الکماه اذا دبرت^{۱۵} و تره و نعناع
و بادام شیرین و گردو با پوست و پسته و فندق و دانه صنوبر و تخم کتان و دانه

^۱. نوعی سوسمار صحرائی

^۲. گیاه ثعلب که از آن بستنی می‌سازند

^۳. Alyssum

^۴. Limonium narbonense

^۵. Alpinia officinarum

^۶. Anacyclus pyrethrum

^۷. روغن و جز آن که بر اندام مالد و چرب کنند. (منتهی الارب)

^۸. نام گیاهی است بغایت بدمزه (غیاث)

^۹. انگوزه. انقوزه. صمغ انجدان. (مفاتیح) (قانون ابوعلی سینا)

^{۱۰}. Tribulus terrestris

^{۱۱}. Lepidium sativum

^{۱۲}. دارویی مرکب از چهار ماده (هلبله سیاه، هلبله زرد، سقمونیا، فلفل)

^{۱۳} Asparagus officinalis

^{۱۴} Milk thistle

^{۱۵}. الکماء تثبت فی الأرض من غیر آن تزرع، وهی لا ورق لها، ولا ساق، وهی مما یوجد فی الربیع،
وتسمیها العرب بنات الرعد.

الزلم^۱ و دانه القلقل^۲ و نارگیل و شلغم^۳ و زرده تخم مرغ و مغز گنجشک و لبنیات و الحندقوقی^۴ و زغال لخته^۵ و لوبیا و نان گندم سمید با خمیر کم و نمک و گوشت بره و جوجه و مرغابی و التیوس (نوعی بزیا قوچ) و انواع آشهای گوشت و عسل و چربی و البطم (پسته) و القلقاس^۶ و تخم مرغ و الشفانین^۷ و اصل اللفوف^۸ و الطریح و کباب و تخم کبک و میگو و تخم گنجشکها و بیضه خروسها و جگر مرغهای پروار و انگور شیرین و انجیر و خربزه و موز.

اما غذاهایی که عامل کمبود اسپرم و سرد شدن و منجمد شدن آن می‌شوند و رطوبت و نفخ را می‌کاهند:

سداب^۹ و الفتنجکشب و پونه و الحرمل^{۱۰} و خردل و مرزنجوش و زیره کرمانی و المرماخور^{۱۱} و به همین طور مواد گرم و خشک که بسیار تلطیف کننده هستند و همه مواد سرد و منجمد کننده مانند نیلوفر و گل و برگ الخلاف و البرقظونا^{۱۲}

^۱. نباتی است که تخم و شکوفه ندارد و در رگهای بیخ آن که در زمین است دانه ای است بهنا شیرین باهی.... (ناظم الاطباء)
^۲. تخم انار دشتی و یا انار دانه

^۳. Brassica rapa subsp. rapa

^۴. گیاهی است که از آن شاخه های دراز و باریک و میان تهی و خوشبو روید و از نی آن توتون گیرند. (از اقرب الموارد)

^۵. Cornus mas

^۶. C. esculenta (میوه ای استوایی)

^۷. نوعی است از قمری، کیوتری منقار و چنگال سرخ. (مهدب الاسماء)

^۸. بیخ پیلگوش طبیعت آن گرم در درجه سوم.

^۹. Ruta graveolens

^{۱۰}. Peganum

^{۱۱}. Opopanax chironius)

^{۱۲}. Plantago ovata.

^{۱۳}. Hyoscyamus niger

و کافور و هر آنچه عامل تجفیف می‌شود مانند شهدانج^۱ و خرنوب^۲ و کنجد و عدس و جو و الجنار^۳ و بالجمله مواد قابض و ترش و تلخ، مثل مواد ترش و قبض کننده مثل غوره و سماق و ریواس و انار ترش و امثال آنها و چیزهایی مثل توت و گلابی و سیب و زردآلو ترش و سرکه و مرکبات ترش و نوشیدنی قهوه باقالی که با مقدار زیادی از مواد سرد نظیر کاهو و و غوره و ترشی درست شده و باقالی یمانیه و باقالی الحمقاء و کاسنی و الکشوث^۴ و السرمق^۵ و عنب الثعلب^۶ و خیار.

و آنچه به طور جد بر قوه باه ضربه می‌زد آب خوردن زیاد و خوابهای متواتر در بدنهای سرد می‌باشد. پایان یافتن حیض در زنان به خصوص آنها که زمان طولانی به اینحال دچار شده و آنها که هنوز...

^۱. تخم قنب است. (منتهی الارب) (ذخیره خوارزمشاهی)

^۲. Ceratonia siliqua

^۳. Pelargonium

^۴. اف تیمون

^۵. Chenopodium

^۶. Ribes uva-crispa

فصل هشتم

در ادویه مرکبه نافع در تولید اسپرم و تهیج آن و شرح و

تفصیل آن

تا اینجا درباره اغذیه و ادویه‌ای که در ردیف مفردات قرار گرفته‌اند مطالبی را ارائه نمودیم در این فصل در باره غذاها و غذاهای ترکیبی تا آنجا که مفید واقع شود مطالب را عرض خواهیم کرد ان شاء الله.

دارویی که بسیار مجرب در افزایش قوه باه و زیاد شدن اسپرم و نعوظ زیادی ایجاد می‌کند:

دو رطل^۱ از شیر گاو زرد و جوان را بگیرید و به آن به اندازه دو اوقیه^۲ ترنجبین^۳، طبرزد سفید (شکر) اضافه کرده و می‌گذارید که بپزد و تاجایی ادامه می‌دهید که بسیار غلیظ به صورت عسل درآید. و هر روز یک اوقیه از آن را بخورید. و این دارو مزاجهای گرم و خشک را اصلاح می‌کند.

دارویی که برای افراد سرد و خشک نافع است و آنها را گرم می‌کند:

یک رطل شیر گاو می‌گیرید در آن ده درهم^۴ دارچین اضافه کرده به حدی که بو و رنگ آن را بگیرد پس ساعتی می‌گذارید که بماند پس از آن کم کم شروع به

۱. هر ۱۰ رطل چهار و نیم کیلو گرم می‌شود.

۲. جزئی از رطل، یک دوازدهم رطل، قریب ۷ مثقال.

۳. Manna of hedysarum

۴. هر ده درهم معادل ده مثقال یا ۶ مثقال یا ۵ مثقال بوده است.

نوشیدن آن کنید. تا دارچین به مرور تاثیر خود را بگذاردمی توانید از آن قبل از غذا و بدل از آب وقتی تشنه می شوید، استفاده کنید
می توانید غذایی از گوشت بره طبخ کرده و با نبیذ^۱ خالص و قوی صرف کنید و یک هفته این کار را انجام داده و هیچ مجامعتی ننمایید.

این منجر به پدید آمدن اسپرم زیاد و نعوظ شدید می شود و تهییج زیادی به وجود می آورد و این دارویی است برای کسانی که دارای مزاج سرد و خشک بوده و این دارو حرارت زیادی در انسان ایجاد می کند. اگر چنانچه این حرارت و گرمی به حدی بود که تسکین پیدا نکرد بدین لحاظ می بایست از فصد استفاده کرد و آسانترین راه نوشیدن ماء الشعیر و چند روز نخوردن گوشت و شراب است و به طور کلی کم کردن غذا چرا که این تدبیر می تواند امتلاء زیادی حاصل کند و این دارو برای کسانی که طاقت بدنی کمی دارند.

توصیه نمی شود چرا که این دارویی بسیار قویی می باشد.

داروی زیاد شدن قوه شهویه و باه:

تخم الهلیون^۲ و شقاقل و زنجفیل را هرکدام پنج پنج گرفته و با دانه ترنجبین و بهیمن که از هرکدام سه به سه گرفته اید و با تخم پنبه و دانه الرطبه و تخم شلغم و تخم ترب و تخم شاهی و تخم هویج و کنجد دو دره دو درهم مخلوط کرده و با اسقیل^۳ بوداده و سره الاسقنقور سه به سه و حب الرشاد^۴ پنج درهم و زبان گنجشک پنج درهم و فانیذ^۵ چهل درهم و وشربت الریق پنج درهم بدان می افزاییم این دارو دارویی است که با عث ازدیاد اسپرم شده البته به تنهایی کفایت نمی کند.

۱. شراب خرما. (زمخسری)

۲. گیاهی است که آن را مارجوبه و مارگیا خوانند

۳. پیاز عنصل

۴. تخم ترتیزک. سپندان دانه. (محمودین عمر ربنجی)

۵. شکر

دارویی دیگر که موجب نعوظ زیاد و زیاد شدن اسپرم می شود:

عصاره پیاز رطب ابیض را گرفته و مقداری از آن را با عسل عجین کرده و با آتش ملایم می پزیم تا اب زیاد آن خارج شود و هنگام خواب مقداری از آن را می خوریم. مراقب باشد که وقتی می خوردید حرارت و گرمیتان را خیلی زیاد شد دیگر استفاده نکنید.

داروی دیگر: مقداری از عصاره پیاز را گرفته و با شیر بز به میزان یک به دو اضافه می کنیم و یک واحد هم وفانید سجزی^۱ اضافه کرده و می گذارید که همه اینها بپزد تا مادامی که غلیظ شود پس یه اقیه از آن را می نوشید. این دارو از داروی اولی بهتر و تولید اسپرم را هم بیشتر افزایش میدهد.

داروی دیگر که خیلی معجب است: مقداری نخود سفید الکبار^۲ را در کمی عرق شاهی مخلوط کرده پس در سایه می گذاریم تا خشک شود سپس آن را آسیاب کرده و با روغن حبه الخضر^۳ یا شکر مخلوط می کنیم و قبل از غذا یا هنگام خواب به اندازه یک تخم مرغ از آن برداریم و با سه اقیه نبیذ بخوریم این داروی بسیار خوبی است.

داروی خوب دیگر: از شقاقل و زنجبیل و دارچین هر کدام به یک میزان تهیه کرده و به نصف آنها با دانه کنجد و العاقرقرح^۴ و فلفل و به ربع جزء از الحلتیت^۵ و بذر شاهی والحرف به میزان مساوی مخلوط کرده و با عسل در می آمیزیم و استفاده می کنیم.

^۱.شکر

^۲.Cicer arietinum

^۳.بسته کوهی

^۴.Anacyclus pyrethrum

^۵. Ferula assa-foetida

این دارو برای افرادی که دارای مزاج سرد در صورتی که زنجبیل هم با آن مخلوط کنند مفید است.

داروی الحسک^۱ (خارخسک) که دوی عجیبی از کار درآمده: مقداری الحسک خشک را گرفته و آسیاب می‌کنیم و آن را با عرق الحسک مخلوط می‌کنیم و می‌گذاریم در آفتاب بماند تا زمانی که وزن آن به یک سوم تقلیل پیدا کند. پس مقدار یک جزء از آن را با ربع جزء عاقرقرحاً^۲ اضافه می‌کنیم می‌توانید دل از آن از زنجفیل هم استفاده کنید که البته بهتر است و مقدار آن یک هشتم جزء می‌باشد و به آن از شکر طبرزد به اندازه یک جزء و ربع اضافه کرده و به اندازه چهاردرهم آب ولرم بدن می‌افزاییم و بی‌شک بسیار نافع خواهد بود. این داروی خوب که با الحسک گفته شد برای تقویت قوه باه بسیار مفید است اما اگر سبب حرارت را با آن همراه نکنی به خودی خود حرارت را زیاد نمی‌کند اگر این دارو را به همراه معجونی که از عرق الحسک به یک جزء با سه درهم شیر که در آن کمی زنجبیل هم آمیخته شده بخورند منافع بسیار عجیبی دارد.

^۱. Tribulus terrestris

^۲. Anacyclus pyrethrum

فصل نهم

در شیاف‌ها و حقنه (تنقیه)‌هایی که مهیج باه می‌باشد

حقنه (تنقیه) گرم مهیج شهوت: کله یک گوسفند چاق و دنبان را گرفته و به قطعاتی تقسیم می‌کنیم و با یک کف دست نخود و به مقدار آن گندم و یک کف دست تخم شاهی و تخم شلغم و تخم هلیون (مارچوبه) را در آن ریخته به همراه آن کله که در آب گذاشته شده در تنور قرار داده تا مدت یک شب خوب بپزد. سپس از آب بدست آمده به اندازه یک اقیه واز روغن گردو نصف نصف اقیه در آن ریخته و در هنگام خواب حقنه (تنقیه) نمایید.

برای این کار قبل از حقنه آب جوشیده شده با ختمی^۱ و بوراق^۲ را تنقیه می‌کنیم تا امعاء قبل از آن تمیز شود و سپس تنقه مذکور را انجام داده و به خواب می‌روید و بعد غذاهایی از گوشت بره چاق و نان سمید و نوشیدنی‌هایی که گفتم می‌خورید. البته تنقیه اولی ضروری نیست و فقط می‌توانید به دفع مدفوع اکتفا نمایید و سپس تنقیه اصلی را انجام دهید و بعد بخوابید این کار را نه شب در اول ماه و وسط ماه و آخر ماه انجام داده و در این مدت اصلا مجامعت ننمایید پس در این مدت از خوردن آب و شراب اجتناب کنید و خوابتان زیاد باشد بعد متوجه می‌شوید که چه اتفاق عجیبی خواهد افتاد.

^۱. Alcea

^۲. بوره. (ناظم الاطباء)

حقنه ای (تنقیه‌ای) عجیب و موثر: یک رطل روغن گردو تهیه کرده و بایک رطل حسک (خارخسک) آمیخته و با سه رطل شیر گاو و یک اوقیه زنجبیل و یک اوقیه شکر ترکیب کرده بگذارید که بپزد تا به جوش آید سپس آن را برداشته و از صافی بگذرانید و دو اوقیه از آن را برداشته و با نصف اوقیه زنبق^۱ و روغنی مثل آن درآمیزد و همان طور که در بالا گفته شد تنقیه نمایید و ده شب مجامعت ننماید بعد آن اثرات عجیبی خواهید دید این بسیار گرم کننده‌تر از روش اولی است و بسیار مهیج باه و تولید کننده اسپرم می‌باشد. وگر دوست داشتید که مواد مغذی آن را زیاد کنید می‌توانید از آب کله گوسفند و دانه‌ها و حبوبات به اندازه یک اوقیه بدان اضافه نمایید.

شیافی که موجب نعوظ شدید می‌شود: چگونه می‌توان اینگونه شیاف‌ها را درست کرد.

چربی استنقور را به همراه قته^۲ ذوب می‌کنیم و از آن شیافی بدست می‌آوریم و در اول شب آن را حمل کرده خواهید دید در طول شب چه میزان موجبات نعوظ و لذت را فراهم می‌آورد.

دیگر اینکه: مقداری قنطورین^۳ را گرفته و آسیاب کرده به همراه زفت و موم شمع که از روغن سوسن ساخته شده و به وسیله فتیله برخورد بردارید این حالت نعوظ شدیدی و عجیبی به وجود می‌آورد.

^۱. Iris germanica

^۲گونه‌ای از دو (صمغ)

^۳. Centaurium

فصل دهم

درمالیدنی‌هایی که منجر به نعوظ میشود و مشدده آلت است

مراهِ الثور^۱ و عسل بدون موم را فراهم آورید و به آلت خود خوب مالش دهید دستور دیگر: روغن شحم گاو را آب کرده و در ریشه نرگس و العاقر مخلوط کرده و با آن آلت را ماساژ دهید و اگر اینکارا با شحم الاسد انجام دهید نفع بیشتری دارد و نعوظ بیشتری حاصل می‌شود و اگر تخم پنبه را آسیاب کرده و با روغن رازقی^۲ مخلوط کرده و با آن اطراف لگن و بیخ رانها و پایین پاها و بیضه‌ها و آلت و مقعد را چرب کنید نعوظ شدیدی به وجود خواهد آمد.

اگر بورق را گرفته و آسیاب کرده و با عسل مخلوط کنید و بر آلت و مقعد وعانه بمالید آنچنان نعوظی به شما دست دهد که خسته شوید.

داروی‌های نافع دیگر: روغن البان و روغن زنبق و روغن ناردین و روغن رازقی که این از همه بهتر است و روغن الخیری الاصفر و روغن سوسن^۳ و روغن بالسان این‌ها عضوی که سرد است را گرم می‌کنند اما اگر رطوبت هم با سردی همراه بود از روغن الناردین^۴ و روغن السعد و مثل آنها استفاده شود.

^۱. هی واحدة من المكونات الأساسية للصفراء، أو ما يسمى بالعصارة الصفراوية التي يتم صنعها في الكبد وتخزينها في المرارة.

^۲. Jasminum sambac

^۳. Liliun auratum

^۴. سنبل رومی. (قانون ابوعلی سینا ج تهران ص ۲۱۴)

مالیدنی‌های قوی: نصف درهم فریبون طری^۱ حدیث و با نصف درهم عاقرقرا با ربع درهم مسک با یک اقیه زنبق خالص را باهم مخلوط کرده و در موقع احتیاج به مقعد و آلت می‌مالید، می‌بایست این مالیدن با ماساژی قوی همراه باشد که بسیار مفید می‌باشد.

هر آنچه موجب تهیج و نعوظ شدید می‌شود: ماساژ دایم آلت با شحم الاسد با تخم الانجزه، قضیب گوزن زرد را بسوزانید و خاکستر آن را با یک شراب کهنه آغشته کنید و به آلت بمالید چنان نعوظ دست می‌دهد که بیم بیماری و ضرر دست می‌دهد.

یا خردل را آسیاب کنید و آن را با روغن مخلوط کنید و آن را در اطراف قضیب و خود آن بمالید عامل نعوظ شدیدی می‌شود.

یا بورق^۲ و حلتیت^۳ را گرفته و آسیاب کنید مثل سرمه با عسل آغشته و به آلت و مقعد و اطراف آنها بمالید نعوظ شدیدی ایجاد می‌کند.

اما آلتی که حالت بدون حرکت دارد به صورتی که گویی فلج شده است پس می‌باید که آن را ماساژ داد و آن را با روغن القسط یا روغن السعد و یا آلت را با الجند بادستر^۴ و العاقرقرا با روغن یا سمین مالید. و اگر این حالتست شدن عضو از برودت حاصل شده بود می‌بایست از روغنهای گرم کننده مثل جندبادستر و فلفل و الشیطرح^۵ و اگر از رطوبت باشد از موادی که خشکی و قبض ایجاد می‌کند مثل ابلع و الوج و اسر و مثل آنها استفاده کرد و می‌بایست بین اینها تفاوت

۱. گیاهی است سمی به طوری که خوردن سه گرم از شیرابه آن انسان را می‌کشد.

۲. نوعی خوردنی از خمیر اعلا و گوشت.

۳. انگوزه. انقوزه. صمغ انجدان. (مفاتیح) (قانون ابوعلی سینا)

۴. کاستوریوم یا جُندبادستر، معرب گُندبیدستر، ماده‌ای زردرنگ است که از کیسه‌های مخصوصی در بدن بیدستر آمریکایی (Castor canadensis) و بیدستر اروپایی (Castor fiber) ترشح می‌شود.

۵. دارویی است هندی و بسیار تیز و تند. (ناظم الاطباء)

قایل بود چرا که اگر این مسأله از رطوبت باشد عضو شل و وارفته است و در بعضی اوقات که حرارت به بدن عارض شود به حرکت در می آید.

و اگر این حالت از رطوبت اعصاب عضو عارض شده باشد آن دایما شل است و گاهی که عضو بزرگ و کلفت می شود برای حرکت آن قوه باه و توانایی جنسی زیادی لازم است و این به تدریج حاصل می شود و ممکن است که بعضی ورزش ها منجر به این قضیه شود که حتماً باید آن ورزش ها را ترک کرد.

فصل یازدهم

در اطعمه معین بر توانایی جنسی وباه

ماهی سخاری وقتی که داغ داغ به همراه پیاز خورده شود توانایی جنسی را بسیار افزایش می دهد تاکید می شود که به صورت سرد میل نشود.

دستور دوم: دو جزء از گوشت بره جوان به همراه دو جزء از پیاز به آن المری با الافاویه^۱ بدان افزوده و مقداری دارچین بدان اضافه نمایند. خوردن آن بسیار نافع است.

دستور دیگر: حلیم باه را افزایش می دهد مقداری گندم پوست کنده گرفته و می گذارید بپزد و وقتی که عصاره آن خارج شد ولعاب انداخت به یک جزء از این عصاره به اندازه یک جزء شیر گاو و نارگیل به اندازه ربع شیر اضافه کرده و مقداری روغن مرغابی بدان افزوده و گوشت را هم بدان اضافه می کنید، می گذارید تا خوب هریسه پخته شود.

دستور دیگر: تخم مرغ را گرفته و سپیده و زرده آن را جدا کنید سپس زرده را با ملح اسقنقور مخلوط کنید و هرروز بخورید.

دستور دیگر: خاویار ماهی را گرفته و با زرده تخم مرغ مخلوط کرده و با چاشنی فراوان بخورید

دستور دیگر: یک بلدرچین چاق گرفته با نخود و باقالی و لوبیا طبخ کنید و به همراه نخود کوبیده شده و پیاز خورد شده و شحم الثلاثه را با جوجه مرغ طبخ

^۱. ادویه خوشبورا نامند(بحرالجمواهر)

می‌کنیم و آن را خوشبو کرده و با یک قرص نان اپسمید که دارای نمک و خمیر کم است به همراه شراب غلیظ سرخ می‌خورید. اگر به میزان کمی هم در آن از ملح الاسقنقور و زنجبیل استفاده شود بسیار مفید است.

دستور دیگر: مرغ چاقی را طبخ کرده به همراه نان سمید و شیر و آب نارگیل بخورید به آن بهتر است که ملح الاسقنقور اضافه شود و چه قدر بهتر است که مرغ از نوع مرغابی باشد و به دانه، ترب و الالفثیه و الطباهجات والانجدانیه و اسفیدباجات^۱ به آب گوشت اضافه شود.

^۱.آش سبزی جات

فصل دوازدهم

کارهایی که انجام آن در جماع خوب و کارهایی که انجام

آن بد است:

این فصل، فصلی است که لازم بود به رساله ما در این زمینه افزوده شود به نظر من: قرار گرفتن زن روی مرد عامل می شود که عارضه وزخم هایی در مثانه و آلت به وجود آید و عامل حبس اسپرم در حین مجامعت و ایجاد مشکل در خروج اسپرم شده و چه بسا عامل ورم در آلت و کشاله ران شود. بهترین حالت برای مجامعت حالتی است که مرد روی زن قرار گرفته در این حالت اندام در بهتری حالت قرار گرفته و بیشترین حالت لذت برای هر دو حاصل می شود.

فاعلم ذلک ان شاء الله

فصل سیزدهم

در ادویه و داروهایی که عامل مزیقه و لذت فراوان و گرمی و بزرگی آلت می‌شود.

داروی زیادکننده لذت: آلت را به عسلی که با زنجبیل مخلوط شده آغشته کنید این حالت لذتی عجیب و غیر قابل وصف برای زن به وجود می‌آورد.
دیگری: فلفل و دارالفلفل و دارچین و سنبل و خولنجان و (سک) سرکه را به اندازه مساوی بگیریید و جمله آنها را با عسلی که با زنجبیل به عمل آمده بیامیزید و بر آلت خود بمالید.

دیگر: آب کباب را بگیریید و لعاب آن را استعمال کنید

دیگر: روغن خراطین بگیریید و بعد از اینکه به حمام رفته و خود را خشک کردید اول آلت را با روغن کنجد خوب مالش داده و آن را به آلت بمالید یک شب بگذارید که باشد و دوباره فردا بشویید و ماساژ دهید و دوباره بمالید این کار باعث می‌شود که آلت شما بعد زیادی بزرگ شود.

دیگر: آلت خود را به حدی ماساژ دهید که سرخ شود سپس مقداری آن را با روغن شیر گوسفند بمالید و بگذارید که خشک شود دوباره آن را ماساژ داده و آن را در روز چندین دفعه تکرار کنید این عامل کلفتی آلت می‌شود.

بدانکه که ماساژ دایم و مالیدن روغن مقوی به طوری که جذب شود و شستن با آب گرم و مالیدن روغن هرعضوی را بزرگ می‌کند و اگر به آلت شیر هم بمالید عامل بزرگ شدن و کلفت شدن آن می‌شود.

گرم کننده فرج: مقداری الکرمدانه بگیرید و آن را آسیاب کنید و با حریره الک شده و روغن زنبق بیامیزید این ماده‌ای گرم کننده است و عامل علاج می‌شود.

علاج برای تنگ کردن و خوشبو کردن فرج: مقداری (سک) سرکه و زعفران گرفته و با شراب ریحانی قابض درمی‌آمیزیم می‌گذاریم که به جوش بیاید سپس آن را به یک دستمال پنبه‌ای آغشته و در روز به خود برمی‌داریم پس شب فرج خوشبو و تنگ شده است.

دیگری: عرق السوس (ریشه شیرین بیان) را به خود بردارید بسیار موثر است.
دیگر: مقداری رامک^۱ بگیرید و با اقاکیا و سعد و سنبل آسیاب کنید و آن را به یک پارچه پشمی مالیده و در شراب قابض بخوابانید و سپس برخورد بردارید.
دیگری: کحل (سرمه) و مردابسنگ و زجاج را آسیاب کرده به حدی که به صورت پودر درآید و سپس آن را برخورد بردارید.

پس بدین ترتیب کتاب ما به پایان می‌رسد و هرآنچه مورد نظرمان بود و لواحق آن را اینجا بیان نموده پس در همین جا ما کلام خود را به پایان می‌رسانیم و حمد و سپاس می‌کنیم خدای را که توفیق این مسأله را به ما ارزانی داشت.

البته شایان ذکر است که مطلوبست که ما فصولی هم بدین کتاب از جمله چیزهای طبیعی که قوه باه را افزایش داده و مفید برای مزاج‌های مختلف است بدان بیافزاییم.

^۱ دارویی مرکب از زاج سیاه، مازو، پوست انار و صمغ

فعلا وقت به کارهای دیگر اشتغال دارم وان شا الله اگر فراغتی حاصل شدبه
تدوین آن در جایی به غیر از این کتاب خواهیم پرداخت. ان شاءالله تعالی و به
الحول والقوه

محمد بن زکریای رازی